

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Vnější vztahy a komunikace
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

2/2021

Únor

Finanční a ekonomické

INFORMACE

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

Vydavatel:

Ministerstvo financí,
odbor Vnější vztahy a komunikace
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. L. Horáčková, Bc. I. Janoušková,
Mgr. Martin Lukeš, Mgr. J. Machonský,
Mgr. Eva Machová, Bc. H. Nováková,
PhDr. L. Tvrďá, Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1

Tel.: 257 042 588

e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí,
odbor Vnější vztahy a komunikace,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 5. 3. 2021

Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

<http://knihovna.mfcz.cz/bulletin.php>

(intranet)

<http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/>

sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/

dokumentacni-bulletin (internet)

Do čísla přispěli:

Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. L. Horáčková, Bc. I. Janoušková,
Mgr. Martin Lukeš, Mgr. Eva Machová,
Bc. H. Nováková, PhDr. L. Tvrďá,
Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám únorové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí obvyklý souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

Rubrika Podrobně k tématu tentokrát nabízí přehledový článek s názvem „Zombie firmy – přízraky moderních krizí?“, věnující se fenoménu, který od konce 20. století provází drtivou většinu ekonomických krizí. První tzv. Zombie firmy byly popsány během období krize a hospodářské stagnace v Japonsku v 90. letech, ovšem opravdový boom nastal až s finanční krizí v letech 2008 a 2009. Nejnovější ekonomická krize způsobená pandemií Covid-19 pak těmto firmám nabízí naprosto netušené možnosti přežití. Ovšem je jen otázkou času, jak dlouho budou tyto neperspektivní a k bankrotu dávno odsouzené firmy parazitovat na kombinaci uvolněné fiskální politiky a státních podpůrných opatření.

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. J. Machonský

člen redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

5.2.2021 byla Evropskou komisí publikována zpráva Debt sustainability monitor 2020, viz:

https://ec.europa.eu/info/publications/debt-sustainability-monitor-2020_en?utm_source=ecfin_new_publication&utm_medium=email&utm_campaign=publication.

Přináší zhodnocení fiskální udržitelnosti členských států EU v krátko-, středně- i dlouhodobém horizontu.

Publikováno na webu MF

Fiskální výhled ČR – leden 2021:

<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/fiskalni-vyhled/2021/fiskalni-vyhled-cr-leden-2021-40608>

Makroekonomická predikce – leden 2021:

<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/makroekonomicka-predikce/2021/makroekonomicka-predikce-leden-2021-40599>

Zpráva o řízení státního dluhu ČR v roce 2020:

<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/rizeni-statniho-dluhu/publikace/zprava-o-rizeni-statniho-dluhu/2020/zprava-o-rizeni-statniho-dluhu-ceske-rep-40892>

Monitoring

Pravidelný speciální monitoring za období 1. 2. - 4. 3. 2021 se tentokrát věnuje tématu:

Bankovní identita

Byl zpracován z tištěných médií, televize, rozhlasu a internetových serverů a naleznete jej včetně archivu starších monitoringů v sekci Monitoring médií na adrese:

<http://knihovna.mfcr.cz/monitoring.php>

O B S A H

Podrobně k tématu.....	4
Zombie firmy – přízraky moderních krizí?	4
Dokumentace českého a zahraničního tisku.....	8
Daně.....	8
Ekonomické vědy. Ekonomie	17
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	19
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny.....	24
Informatika. Počítače	26
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	26
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	28
Podnik a podnikání.....	30
Pojišťovnictví. Sociální péče.....	30
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	32
Právo.....	34
Statistika. Demografie. Sociologie.....	37
Účetnictví	37
Veřejná správa.....	38
Veřejné finance. Rozpočet	40
Životní prostředí	41
Životní úroveň	41
Ostatní	42
Přehled nových knih.....	47

Zombie firmy – příznaky moderních krizí?

Mgr. Martin Lukeš

Oddělení 7403, Informační podpora a knihovna

Finanční, potažmo ekonomické krize od posledních dekád 20. století do současnosti mají řadu společných prvků, z nichž mnohé jsou patrné až s určitým odstupem. Některé z nich se stanou předmětem pozornosti, až když vystoupí do popředí o léta později, v rozdílném kontextu a zcela jiných souvislostech – ale shodné principy lze identifikovat i v retrospektivním pohledu na uplynulé události. Jedním z takových jevů, který se defínice a bližší pozornosti a odrazu v odborné literatuře dočkal až skoro o dvě desetiletí později, je případ tzv. zombie firem. Termín byl poprvé použitý chilským makroekonomem Ricardem J. Caballerem ve studii *Zombie lending and depressed restructuring in Japan*¹, zabývající se tzv. ztracenou dekádou, obdobím krize a hospodářské stagnace v Japonsku 90. let, způsobené prasknutím ekonomické bubliny. Japonská centrální banka podporovala hospodářský růst mj. nízkými úrokovými sazbami a politikou monetární expanze, banky tak poskytovaly výhodné úvěry, aniž by braly dostatečný zřetel na důvěryhodnost dlužníka. Zvýšení diskontní sazby z 2,5 % (1987) na 6 % (1990) ve snaze limitovat inflaci vedlo k prasknutí bubliny, což vedlo kromě vlny insolvencí a bankrotů i ke vzniku tzv. zombie firem. Vládní snahou bylo zejména předejít prohlubující se recesi prostřednictvím fiskálních stimulů a záchranou bank. Státní intervence však vedla ke zpomalení ozdravného procesu, nepřírozené alokaci kapitálu do neproduktivních odvětví a udržovala v chodu firmy, které by bez subvencí zkrachovaly. Fenomén nedostatečně produktivních firem, jejichž zisk není dostatečný k samostatné existenci, zadržují lidské, produkční i finanční zdroje v uměle udržovaných sektorech a zkreslují tak nejen pracovní trh, ale i inflační míru a výkonnost státního hospodářství, byl cíleně popsán až o necelou dekádu později právě R. J. Caballerem.

Zombie firmy v odborných publikacích

Caballerova, Ricardova a Hoshiho stať zůstala na několik let na dané téma osamocenou. Za jednu z prvních ucelenějších prací, která téma pojímá i v širším kontextu a analyzuje ho v aktuální podobě, můžeme označit studii *Are you a zombie? A Supervised Learning Method to Classify Unviable Firms and Identify the Determinants*², která přichází také se shrnutím dosavadních defínic. Caballero, Hosi a Kashyap tak popisují japonské společnosti, jimž byla poskytnuta dotovaná půjčka, tj. půjčka pod běžnou úrokovou sazbou, úměrnou spolu s dalšími náklady zohledněnému riziku úvěru. A. Martiis³ ve studii *Are you a zombie? tyto firmy defínuje jako „insolventní společnosti s malou nadějí na záchranu, ale vyhýbající se úplnému selhání pomocí bank“ a jako další typický rys uvádí situaci, kdy státem garantované půjčky či jiná vnější podpora firmě nepomáhá ke skutečné ziskovosti, ale pokrývá náklady na obsluhu dluhu. Banerjee a Hofmann⁴ formulují další defínici, s ohledem na středně- a dlouhodobý aspekt firemní produktivity a solvence: společnost je zombie, pokud ukazatel úrokového krytí dané firmy je tři roky po sobě nižší než 1 a společnost je alespoň deset let stará.*

¹ CABALLERO, Ricardo J., Takeo HOSHI, and Anil K. KASHYAP. 2008. "Zombie Lending and Depressed Restructuring in Japan." *American Economic Review*. 98 (5): 1943-77.

² MARTIIS, Angela de, HEIL, Thomas L. A., PETER, Franziska J. *Are you a Zombie? A Supervised Learning Method to Classify Unviable Firms and Identify the Determinants*. December 16., 2020 [cit. 2021-2-18]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/342764875_Are_you_a_Zombie_A_Supervised_Learning_Method_to_Classify_Unviable_Firms_and_Identify_the_Determinants

³ MARTIIS, Angela de, HEIL, Thomas L. A., PETER, Franziska J. *Are you a Zombie? A Supervised Learning Method to Classify Unviable Firms and Identify the Determinants*. December 16., 2020 [cit. 2021-2-18]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/342764875_Are_you_a_Zombie_A_Supervised_Learning_Method_to_Classify_Unviable_Firms_and_Identify_the_Determinants

⁴ BANERJEE, Ryan a Boris HOFMANN. *The rise of zombie firms: causes and consequences*. BIS Quarterly Review [online]. 2018, (September 2018), 67-78 [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: https://www.bis.org/publ/qrpdf/r_qt1809g.pdf

Studie *Are you a zombie?* je ze zmíněných prací nejaktuálnější (vydána 16. prosince loňského roku), a rozsahem a metodologií zatím nejobsáhlejší. Vedle poněkud strohého, ale vyčerpávajícího přehledu dosavadní publikační činnosti na toto téma analyzuje metodou strojového učení firmy v Evropě a USA, formuluje specifika obou hospodářských prostorů, a navrhuje identifikační algoritmy pro určení životaschopnosti firem. Současně také poukazuje na mezery ve zpracování této problematiky, která se stává znovu aktuální: ve stručné retrospektivě shrnuje vývoj podílu podniků, klasifikovatelných jako zombie podniky, v zemích OECD mezi lety 2003 a 2013, kdy konstatuje jejich pozvolný nárůst v důsledku poskytnutí kreditu podkapitalizovanými bankami. Studie jako taková nabízí čtyři úhly pohledu: rozšiřuje a aktualizuje penzum studií o zombie firmách jako takových, v druhém úhlu přináší výsledky aplikovaného výzkumu pomocí strojového učení, rozšiřuje dosavadní teorie o tzv. „firmách v tísní“ (distressed firms) a shrnuje nové poznatky v oblasti souvisejících finančních regulačních mechanismů a mechanismů insolvence a bankrotu v jednotlivých zemích. Diskutuje a zobecňuje také širší vliv zombie firem. Ty brzdí dynamiku vstupu na pracovní trh a jeho opuštění, a jejich rozšířená existence je možným důsledkem podmínek bankovních, monetárních, nebo kombinace obou. Bankovní podmínky jim umožňují přežít vlastní nedostatečnou kapitalizací a rizikovou půjčkou, monetární pak setrvale nízkými úrokovými sazbami snižují tlak na firmy, aby buď opustily trh, nebo restrukturalizovaly dluh.

Z dalších odborných publikací, které se problematice zombie firem a jejich dopadu věnují jako stěžejnímu tématu, můžeme zmínit zprávu OECD *Confronting the zombies: policies for productivity revival*⁵, která sumarizuje období od roku 2000, a klade důraz na legislativní východiska v oblasti insolvenční, možnosti prevence upadnutí firem do zombie stavu a redukce kolaterálních efektů životního cyklu neživotaschopných firem. Svěbytným příspěvkem je finská případová studie *The life and death of zombies – evidence from government subsidies to firms*⁶, analyzující účetní data finských firem od roku 2005. Závěry z analýzy konfrontuje s nejčastějšími definicemi zombie firem, v relevantních ohledech je doplňuje a komentuje jejich aplikaci na finské prostředí⁷. Přehled nejrelevantnějších odborných článků uzavírá *Living with zombie companies: Do we know where the threat lies?*, studie zaměřená na Španělsko a jeho případy extrémních zombie firem. Pro hodnocení rizik těchto případů definuje EZindex (Extreme zombie index), sledující čtyři hlediska: rozsah, nakažlivost, známky zotavení a urgenci, hodnotí jejich životaschopnost, potenciál zotavení a míru vlivu na zdravé společnosti.

Dvojitá epidemie

Zombie firmy se dostaly do popředí publicistické i odborné pozornosti v souvislosti s hospodářskou krizí, jejíž vznik a průběh značně ovlivnilo a prohloubilo vypuknutí koronavirové pandemie začátkem roku 2020. Většina vyspělých ekonomik přijala rámcově podobná opatření: programy finanční pomoci, snižování úrokových sazeb, státem garantované půjčky, emise dluhopisů či kvantitativní uvolňování. To se týká zejména USA, Evropské unie a Číny, a i přes zmíněné podobnosti jde každý ze zmíněných regionů vlastní, specifickou cestou.

Situaci v Evropě (přesněji v Evropské unii) lze s určitou mírou nadsázky popsat jako učebnicovou. Evropská centrální banka na krizi reagovala snížením úrokových sazeb, programem PEPP, zaměřeným na nákup aktiv soukromého i veřejného sektoru, a emisí společných dluhopisů. Na úrovni jednotlivých států jsou pak opatření analogická, a mezi nejčastější z nich patří snižování úrokových sazeb (v členských státech EU, které současně nejsou členy eurozóny) a uvolněná fiskální politika,

⁵ ANDREWS, Dan, McGOWAN, Müge Adalet, MILLOT, Valentine. *Confronting the zombies: policies for productivity revival*. OECD Economic policy paper No. 21, December 2017 [cit. 2021-2-18]. Dostupné z: https://www.oecd-ilibrary.org/economics/confronting-the-zombies_f14fd801-en

⁶ NURMI, Satu, VANHALA, Juuso, VIRÉN, Matti. *The life and death of zombies – evidence from government subsidies to firms*. Bank of Finland Research Discussion Papers, 8 (2020) [Cit. 2021-2-18]. Dostupné z: <https://helda.helsinki.fi/bof/handle/123456789/17048>

⁷ Studie dochází k několika poznatkům: zombie firmy nejsou nutně firmy v dlouhodobé nouzi, ale často to mohou být i firmy s dočasně nízkými zisky v poměru k výši úroků, kdy více než 1/3 jsou rostoucí firmy a více než 2/3 se z daného stavu zotaví. Nenalézá také robustní důkaz spojení státních dotací a zotavení firmy, ale jasně ukazuje souvislost s udržováním firmy při životě. Příčiny „zombifikace“ shodně s většinou výchozích definic spatřuje v příliš uvolněné monetární politice a nízkých úrokových sazbách. Tyto příčiny však pro případ Finska neplatí, neboť kategorizaci firem jako „zombie“ způsobily cyklické faktory.

často doplněná státními subwencemi úvěrů soukromému sektoru. Tyto kroky efektivně brání firmy před insolvenční v důsledku protiepidemických opatření, zejména v sektoru služeb, a to až do té míry, že (nejen v Evropě) od začátku krize počet insolvenčních atypicky klesá, oproti opačnému trendu během předchozí finanční krize v letech 2007-2008 a jiných recesí⁸. Tento stav lze přičíst nezvyklé míře podpůrných opatření s pravděpodobným skokovým nárůstem insolvenčních, jakmile dojde k ukončení těchto programů. Na riziko nárůstu insolvenčních poukazuje ve svém článku Jan Schildbach⁹, analytik Deutsche Bundesbank. Ten do završení druhého kvartálu roku 2021 počítá s až 36% nárůstem insolvenčních oproti předkrizovému průměru, a to i přes nízké zadlužení německého podnikatelského sektoru (61 % HDP oproti evropskému průměru 109 % a angloamerickému průměru ve výši 78 %). Německé firmy jsou dočasně zvýhodněny výjimkami z insolvenčních kritérií jako jedním z vládních podpůrných opatření, zatímco bankovní sektor však patří k nejméně výdělečným v Evropě a je tak vystaven riziku nedostatečné kapitalizace.

Komentář Marcina Jaskowského *Should zombie lending always be prevented?* se vzhledem k době publikace (2015) obrací ke krizi let 2007-2008, nicméně otevírá relevantní otázku podobnosti chování bankovních sektorů některých států (Velká Británie, Španělsko, Irsko) a japonských bank během „ztracené dekády“. Japonsku je dle Jaskowského cizí evropský koncept „kreativní destrukce“, kdy firemní bankrot vede k přirozené relokaci aktiv a kapitálu. Poskytování rizikových úvěrů vysvětluje jako možný záměrný postup bankovních domů. Bankrot firmy může kolaterálně poškodit další společnosti a způsobit tak pokles ceny aktiv, jimiž jsou půjčky kryty, což v důsledku poškodí nejen věřitelskou banku, ale bankovní sektor jako celek; zombie úvěry jsou z této logiky nebezpečné *ex post*, *ex ante* mohou mít naopak pozitivní efekt¹⁰. Výhodné, subvencované úvěry však mohou mít další, v případě eurozóny zvláště nechtěný, dopad ve zpomalení inflace. Studie *Zombie credit and (dis-)inflation: evidence from Europe*¹¹ poukazuje na efekt levných půjček, kdy půjčky zombie firmám vytváří přebytečnou produkční kapacitu a tlačí tak ceny dolů prostřednictvím agregace nabídky firem, které by bez subvencí nebyly udržitelné. Výzkum na 12 evropských zemích a následná hypotéza ukazují, že bez zombie firem by v letech 2021-2026 mohla být evropská inflace o 0,45 % nižší.

Spojené státy americké se i přes výrazné kvantitativní uvolňování a úvěrové programy potýkají se strmým nárůstem firem, které nejsou schopné obsluhovat vlastní dluh. V rámci indexu Russel 3000, sdružujícího přes 90 % předních firem v USA, je 739 firem označených jako zombie podnik s celkovým dluhem ve výši 1,98 bilionu dolarů, což překonává dluh 1,58 bilionu z krize v roce 2008¹². Vysoký počet potenciálně insolventních firem, mezi nimiž figuruje např. i Boeing, je možné vysvětlit prioritou udržení pracovních míst, což v důsledku představuje menší zátěž pro pracovní trh i ekonomiku jako celek¹³.

Specifická situace panuje v Číně, zejména kvůli provázanosti státní a soukromé sféry. Skoro polovina výše korporátního dluhu je spojena se státem vlastněnými podniky, které také díky cíleným subvencím zůstávají déle v zombie stavu, čímž se snižuje šance na jejich zotavení a podniky tak snižují tak

⁸ ALLEN, Kate. *Keeping zombie companies alive is the right call*. The Financial Times [online]. 3. 2. 2021 [cit. 2021-2-7]. Dostupné z: www.proquest.com

⁹ SCHILDBACH, Jan. *Starker Anstieg bei Unternehmensinsolvenzen belastet deutsche Banken*. Deutsche Bank Research [Cit. 2021-2-18]. Dostupné z: https://www.deutsche-bank.de/dam/deutschebank/de/shared/pdf/Starker_Anstieg_bei_Unternehmensinsolvenzen_belast.pdf

¹⁰ JASKOWSKI, Marcin. *Should zombie lending always be prevented?*. International Review of Economics and Finance, 40 (2015), s. 191-203 [cit. 2021-2-18]. Dostupné z: www.elsevier.com

¹¹ ACHARYA, Viral V., CROSIGNANI, Matteo, EISERT, Tim, EUFINGER, Christian. *Zombie credit and (dis-)inflation: evidence from Europe*. National Bureau of Economic Research: NBER Working paper 27158. May 2020. [cit. 2021-2-18]. Dostupné z: <https://www.nber.org/papers/w27158>

¹² LEE, Lisa, CONTILIANO, Tom. *America's Zombie Companies Rack Up \$2 Trillion of Debt*. Bloomberg [online]. 17. 11. 2021. [Cit. 2021-2-14]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-11-17/america-s-zombie-companies-have-racked-up-1-4-trillion-of-debt>

¹³ ALLEN, Kate. *Keeping zombie companies alive is the right call*. The Financial Times [online]. 3. 2. 2021 [cit. 2021-2-7]. Dostupné z: www.proquest.com

celkovou produktivitu¹⁴. S tímto problémem se Čína potýká dlouhodobě. Vedle rozhodujícího státního vlivu a značného zastoupení ve firemní sféře zde roli hraje také vliv státní správy. Studie z roku 2017¹⁵ ukazuje, že ačkoli nemá vlastnictví vliv na výši podpory, existuje přímá úměra mezi počtem nabízených pracovních míst a výší státní subvence. Lokální státní správa tak může ovlivňovat trh práce a míru zaměstnanosti tím, že rozhoduje o distribuci subvencí, které však ve výsledku nedokáží zvýšit firemní akceschopnost, efektivitu nebo hodnotu.

Situace v České republice se zatím nedočkala souhrnného zpracování, nicméně v základních rysech je srovnatelná s ostatními vyspělými evropskými zeměmi. Shodně s trendem, zmíněným v článku Kate Allen Keeping zombie companies alive is the right call, počty vyhlášených insolvenčních žádostí za loňský rok ve srovnání s předešlými lety klesají, což lze přičítat státní finanční podpoře. Za rok 2020 bylo vyhlášeno 609 firemních bankrotů, což je podle tiskové zprávy¹⁶ společnosti CRIF nejnižší hodnota od roku 2008. Počet bankrotů zaznamenal oproti roku 2019 desetiprocentní pokles, počet návrhů poklesl o 9 %. Podle zmíněné zprávy ale v letošním roce pravděpodobně počet bankrotů v důsledku ukončení státních kompenzací opět skokově naroste. Téma domácích zombie firem zůstává v českém prostředí slabě reflektováno: drtivá většina pojednání o zombie podnicích se zabývá situací v zahraničí a většina pozornosti je věnována subvencím a insolvencím.

---

¹⁴ LAM, Raphael W., SCHIPKE, Alfred, TAN, Yuyan, TAN, Thibo. Resolving China's zombies: tackling debt and raising productivity. IMF Working Papers WP/17/266 [cit. 2021-2-18]. Dostupné z: <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2017/11/27/Resolving-China-Zombies-Tackling-Debt-and-Raising-Productivity-45432>

¹⁵ JIANG, Xinfeng, LI, Sihai, SONG, Xianzhong. The mystery of zombie enterprises – "stiff but deathless". China Journal of Accounting Research, 10 (2017), s. 341-357. [Cit. 2021-2-18]. Dostupné z: www.elsevier.com

¹⁶ CRIF: V uplynulém roce bylo vyhlášeno nejméně firemních bankrotů od roku 2008. CRIF: Czech credit bureau, 6. 1. 2021 [online]. [Cit. 2021-2-26]. Dostupné z: <https://www.informaceofirmach.cz/crif-v-uplynulem-roce-bylo-vyhlaseno-nejmene-firemnych-bankrotu-od-roku-2008/>

Daně

John Avery Jones

A fresh look at article 3(2) of the OECD model

Aktuální pohled na článek 3(2) vzorové smlouvy OECD

Bulletin for international taxation, Vol. 74, (2020) No. 11, p. 654-659

Autor analyzuje dvě možné interpretace článku 3 odst. 2 vzorové smlouvy OECD - německou interpretaci a interpretaci preferovanou v anglicky mluvících zemích. Rozpor vzniká ve výkladu věty "pokud souvislost nevyžaduje odlišný výklad" (the context otherwise requires). Interpretace má vliv na to, podle jakých předpisů (předpisů jakého státu) jsou vykládány určité pojmy, které nejsou definovány smlouvami o zamezení dvojímu zdanění. Situace posléze může vést ke dvojímu zdanění či nezdanění. - Poznámky. -- Viz i reakce na článek na s. 660-668.

Tat'ána Zelenská

Analýza vybraných změn daňového řádu od ledna 2021

Daně a finance, Sv. 28, (2020) č. 1-4, s. 14-21

Příspěvek analyzuje základní body rozsáhlé novely daňového řádu provedené zákonem č. 283/2020 Sb., která nabývá účinnosti k 1.1.2021. Autorka popisuje a komentuje změny spočívající v elektronizaci daní, zjednodušení kontrolních postupů, problematice zálohy na daňový odpočet a revizi systému sankcí. Přibližuje nový typ daňové informační schránky; zavedení institutu tzv. zálohy na daňový odpočet, který primárně cílí na nadměrné daňové odpočty podle zákona o DPH; věcnou a systematickou revizi sankčního systému a změnu konceptu úrokových sazeb; změny v oblasti zahájení a ukončení daňové kontroly; materiální a formální vady podání aj. - Poznámky. -- Blíže ke změnám v daňové kontrole viz Daně a právo v praxi č. 1/2021, s. 26-27.

Andreas Kowallik

Auslagerung von Steuerprozessen durch Unternehmen auf externe Dienstleister : historische Entwicklung, Status quo und neuer Trend zu Vollausslagerungen

Podniky a outsourcing daňových procesů na externí poskytovatele služeb : historický vývoj, status quo a nový trend kompletního outsourcingu

Der Betrieb, Jg. 73, (2020) Nr. 50, S. 2657-2662

V současné době je v Německu i po celém světě viditelný trend částečného či kompletního outsourcingu daňových procesů, čemuž dopomohly zejména nové možnosti spojené s rozvojem informačních technologií. Od r. 2017 došlo v USA a v Německu ke vzniku několika nových kompletních outsourcingových systémů. Autor osvětluje celý proces fungování, uvádí přehled nových zkušeností z praxe a zamýšlí se nad tím, pro které subjekty je tento způsob správy daňových procesů vhodný. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M9.

Michaela Krčmová

CFC pravidla v české legislativě – zdaňování příjmů zahraničních společností ovládaných českým daňovým rezidentem. 2. část

Daně a právo v praxi, Sv. 26, (2021) č. 1, s. 15-18

Pokračování článku o zdaňování ovládaných zahraničních společností. V této části se autorka zaměřuje na modelové situace, s jejichž využitím jsou objasněny jednotlivé kroky aplikace CFC pravidel, a jejich řešení. Přibližuje určení toho, zda ovládající společnost, daňový rezident ČR, musí CFC pravidla při stanovení daně z příjmů právnických osob aplikovat či nikoliv. Rozebírá také zahrnutí příjmů, uplatnění daňové ztráty a zamezení dvojímu zdanění. Vychází z právního stavu účinného k 1.9.2020.

Petra Šmirusová

Daňová jurisdikce z pohledu CFC pravidel

Daně a finance, Sv. 28, (2020) č. 1-4, s. 4-9

Blíže k vymezení rozsahu daňové jurisdikce v oblasti daní z příjmů. To poskytuje odpověď na otázku, které příjmy lze podrobit daním z příjmů určitého státu. Autorka nastiňuje rozsah daňové jurisdikce a

jeho vliv na podobu a aplikaci pravidel pro ovládané zahraniční společnosti (CFC pravidla). Shrnuje právní tituly a jejich aspekty, od kterých státy odvozují svou daňovou jurisdikci a její rozsah (vymezení daňového rezidentství a zdroje příjmů). Následně se věnuje institutům poplatníka daně a vymezení předmětu zdanění - příjmu, jejichž vymezení je předpokladem pro stanovení jurisdikčních titulů a daňové jurisdikce státu. Autorka zdůrazňuje, že faktorem významně ovlivňujícím rozhodnutí státu, zda jurisdikci založí na titulu daňového rezidentství nebo na titulu zdroje příjmů, je právo státu samostatně určovat své daňové politické preference a následně je realizovat v podobě konkrétních daňových systémů. - Poznámky.

Pavel Běhounek

Daňové novinky 2021

Daně a právo v praxi, Sv. 26, (2021) č. 1, s. 6-9

Článek shrnuje hlavní novinky v daňové legislativě pro r. 2021. Představuje zásadní novelu daňového řádu provedenou zákonem č. 283/2020 Sb. (nová úprava lhůty pro podání daňového přiznání; vrácení nesporné části nadměrného odpočtu DPH; snížení úroků z prodlení; rozšíření možností elektronického podání; formulářová podání), změny v daních z příjmů za r. 2020 i změny v daních z příjmů pro r. 2021 v návaznosti na zákony č. 386/2020 Sb., č. 540/2020 Sb. a daňový balíček č. 609/2020 Sb. Krátce zmiňuje také změny v oblasti DPH, daně silniční, daně z nemovitých věcí i v nároku na podzimní kompenzační bonus v návaznosti na novelu zákona o spotřebních daních. -- Viz také čas. Účetnictví v praxi č. 1/2021, s. 4-10.

Jana Jarešová, Jitka Kobulejová, David Cafourek, Pavel Horký

Daňový řád po deseti letech v novém kabátě

Clo-douane, Sv. 54, (2020) č. 12, s. 12-13

1. ledna 2021 vstoupila v účinnost novela daňového řádu, která se dotýká správy daní v těchto oblastech: elektronizace, zjednodušení kontrolních postupů a revize sankčního systému. Autoři v článku podrobněji představují jednotlivé okruhy změn, které ovlivní i činnosti celní správy.

Matthias Oldiges

Das Ende der Niedrigsteuerphase – Rückkehr zu 19 % und 7 %

Konec fáze snížených daní – návrat k 19 % a 7 %

Der Betrieb, Jg. 73, (2020) Nr. 49, S. 2597-2600

V rámci daňových změn v Německu platných od 1.7.2020 měly firmy jen málo času přizpůsobit se novému systému. Snížené sazby daně z přidané hodnoty, které byly představeny v souvislosti s ekonomickou pomocí v koronavirové pandemii, skončily k 31.12.2020. Snížení daňových sazeb z 19 % na 16 %, potažmo ze 7 % na 5 %, přineslo podnikům velkou dodatečnou administrativní zátěž. Autor popisuje provedené změny a konstatuje, že opětovný návrat k původním sazbám DPH, k němuž došlo 1.1.2021, přinese firmám znovu celou řadu výzev, s nimiž se budou muset vypořádat, zejména s ohledem na byrokratickou zátěž. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M9.

Sandro Nücken, Alexandra L'herminé

Die aktuelle umsatzsteuerrechtliche Behandlung von Leasingverträgen in Deutschland und Frankreich

Aktuální obrátové zdanění leasingových smluv v Německu a Francii

Der Betrieb, Jg. 73, (2020) Nr. 51-52, S. 2714-2720

Leasingové smlouvy nejsou z hlediska daně z přidané hodnoty v Evropské unii jednotně posuzovány. Znatelné je to zejména u dvou hospodářsky nejvýznamnějších zemí Unie, Německa a Francie, které obě uplatňují odlišný princip. Německá vláda nyní začala implementovat rozhodnutí Soudního dvora EU v případě Mercedes-Benz Financial Services UK. Francouzská strana však na tento rozsudek prozatím nereagovala. Leasingové smlouvy jsou tak z hlediska daňového nadále odlišně posuzovány. Text si klade za cíl poskytnout přehled o dosud uplatňovaných systémech DPH při leasingových prodejkách. Autor popisuje dosavadní fungování a také změny, ke kterým v této oblasti v obou zemích dochází. - Poznámky.

Nicola Reiling, Markus Brucker, Sebastian Looser

Die Auswirkung der Absenkung der Mehrwertsteuersätze auf die Privatnutzung von Firmenfahrzeugen

Snížení DPH a jeho dopady na soukromé používání firemních dopravních prostředků

Der Betrieb, Jg. 73, (2020) Nr. 49, S. 2594-2597

Druhý spolkový zákon na podporu ekonomiky zasažené koronavirovou pandemií zavedl podpůrná daňová opatření, mimo jiné snížení sazby DPH z 19 % na 16 %, při snížené sazbě pak ze 7 % na 5 %. Platnost je omezena na období 1.7.2020 až 31.12.2020, přičemž zákon dopadne i na zdanění soukromého užívání firemních dopravních prostředků. Autoři na šesti praktických příkladech popisují konkrétní dopady a změny, které daná ustanovení přináší, a zabývají se také privátním užíváním elektrokol. Závěrem upozorňují na četné komplikace, které během implementace vyvstaly, a kromě pozitivních dopadů zmiňují rovněž negativa, s nimiž se firmy musejí potýkat (např. složité vedení účetnictví apod.). - Poznámky. -- Shrnutí na s. M8.

Richard Putz

Digitalisierung der Umsatzsteuer in Italien – Elektronische Rechnung und Clearingsystem als Vorbild
Digitalizace daně z obrátu v Itálii - elektronická fakturace a clearingový systém jako vzor

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 69, (2020) Nr. 24, S. 962-967

Od 1.1.2019 jsou italské podniky povinny veškeré fakturace, vrubopisy a jiné účetní záznamy vystavovat elektronicky v jednotném formátu a uveřejňovat skrze elektronické platformy úřadů. Zavedení tohoto systému se ukázalo jako velmi úspěšné, přičemž se zároveň jedná o jeden z mocných nástrojů pro boj s daňovými úniky. Autor uvádí zmíněnou reformu do kontextu a právního rámce, zabývá se náležitostmi, které musí elektronická faktura obsahovat. Osvětluje také, jak funguje předávání mezi úřady, a v úvahu bere také zahraniční faktury a jejich hlášení. Autor se o italském systému vyjadřuje velmi kladně a domnívá se, že tento krok významně přispěje ke konkurenceschopnosti země a posílí důvěru mezinárodního společenství. - Poznámky.

By Christopher T. Conlon and Nirupama L. Rao

Discrete prices and the incidence and efficiency of excise taxes

Nespojité ceny, incidence a účinnost spotřebních daní

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 12, (2020) No. 4, p. 111-143

Autoři v článku zkoumají, jakým způsobem se zvýšení spotřební daně u lihovin v USA promítá do cen těchto nápojů. Je zjištěna určitá nepružnost, která vyplývá ze skutečnosti, že prodejci obvykle zvyšují ceny spíše skokově (v jednotkách dolarů), ačkoli může být daň zvýšena pouze mírně. Dále autoři prostřednictvím různých modelů zjišťují, jak se změní ceny při různé výši spotřební daně a určují daňovou incidenci i společenské náklady. Nelineární povaha změny ceny v reakci na zvýšení daně znamená, že i mírné zvýšení daně může vést k výraznému růstu tzv. nákladů mrtvé váhy na jeden dolar daňových příjmů. - Poznámky.

Diego Alejandro Hernandez Rivera

Ensuring effective taxpayer remedies for breaches of confidentiality in relation to tax treaties

Zajištění účinných opravných prostředků při porušení mlčenlivosti ve vztahu k daňovým dohodám

Bulletin for international taxation, Vol. 74, (2020) No. 11, p. 681-695

Článek se zabývá problematikou opravných prostředků v situaci, kdy dojde k porušení mlčenlivosti daňovými správami o údajích daňových poplatníků. K porušení mlčenlivosti dochází např. při výměně informací mezi daňovými správami. Výměna informací vychází z platných mezinárodních smluv a rámců, opravné prostředky jsou nicméně záležitostí domácích legislativ. To autor vnímá z několika důvodů jako problematické. Řešením by dle autora mohla být arbitrážní klauzule sui generis. - Poznámky.

Trine Engh Vattø

Estimating the elasticity of taxable income when earnings responses are sluggish

Odhad elasticity zdanitelných příjmů za předpokladu, že reálné mzdy reagují na daňové změny pomalu

FinanzArchiv, Vol. 76, (2020) No. 4, p. 329-369

Autorka v článku navrhuje na základě výzkumů norského statistického úřadu novou metodu pro výpočet tzv. elasticity zdanitelných příjmů (ETI; jde o změnu priznaných zdanitelných příjmů v závislosti na změnu mezní daňové sazby). Dosavadní používaná metoda ("stacking approach") je porovnána s tzv. dynamickým přístupem. Ten je výhodnější pro zkoumání vlivu změny daní v situacích, kdy je odezva na daňové změny v čase pomalejší. Dle údajů z Norska z konkrétního časového období vychází ETI dle dynamické metody 0,15; dle běžné metody pak 0,11. - Poznámky.

By Sebastien Bradley and Naomi E. Feldman

Hidden baggage : behavioral responses to changes in airline ticket tax disclosure

Skryté břemeno : behaviorální reakce na novou povinnost vykazovat ceny letenek včetně daně

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 12, (2020) No. 4, p. 58-87

V USA bylo v r. 2012 zavedeno nové opatření ukládající prodejčům letenek povinnost uvádět při vyhledávání cenu letenky včetně daně bezprostředně v prvním kroku (dříve se zákazníci dozvídali celkovou cenu až v dalších krocích, tj. výše daně byla méně viditelná). Autoři v článku zkoumají, jakým způsobem tato změna ovlivnila poptávku po letenkách a jaký vliv měla na daňovou incidenci (přesun daňového břemene). Zjištěny byly významné dopady na daňovou incidenci (letecké společnosti přesouvaly výrazně nižší podíl daně na zákazníky) i na poptávku. - Poznámky.

By Youssef Benzarti

How taxing is tax filling? : using revealed preferences to estimate compliance costs

Jak náročné je vyplňování daňového přiznání? : použití teorie projevených preferencí k odhadu nákladů spojených s dodržováním předpisů

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 12, (2020) No. 4, p. 38-57

Autor se v článku zabývá náklady, které vznikají daňovým poplatníkům kvůli administrativní náročnosti spojené s vyplňováním daňového přiznání u daně z příjmů fyzických osob. Na údajích z USA bylo zjišťováno, jakým způsobem plátcí volí mezi různými metodami daňových odpočtů. Podle autora řada plátců upřednostňuje raději jednodušší způsob, i když to znamená snížení úspory na daních. Náklady spojené s vyplňováním daňového přiznání v USA jsou podle autora vyšší, než bylo zjištěno z jiných výzkumů. - Poznámky.

By Pierre Dubois, Rachel Griffith, and Martin O'Connell

How well targeted are soda taxes?

Jak dobře nastavené jsou daně ze sladkých nealkoholických nápojů?

The American Economic Review, Vol. 110, (2020) No. 11, p. 3661-3704

Spotřeba cukru je v rozvinutých zemích na vzestupu a obecně překračuje limity doporučené lékaři. Některé státy proto uvalují na slazené nápoje speciální daně, někdy také nazývané jako "limonádové daně". Autoři v článku zkoumají poptávku po těchto nápojích s cílem zjistit, u kterých spotřebitelů má daň největší šanci dosáhnout kýženého výsledku. Je zjištěno, že po zavedení daně mají tendenci více omezit spotřebu slazených nápojů mladší spotřebitelé, u lidí, jejichž konzumace cukru je obecně vysoká, daň ale ovlivňuje chování méně. Břemeno daně může dopadat nepoměrně více na domácnosti s nižšími příjmy. Zároveň byly zjištěny další skutečnosti týkající se např. spotřebitelského přebytku či internalit. - Poznámky.

Gabriela Jansová

Implementace DAC 6 a oznamovací povinnosti specifických přeshraničních uspořádání do českého právního řádu

Daně a finance, Sv. 28, (2020) č. 1-4, s. 28-33

S účinností od 1.9.2020 vstoupil do českého právního řádu zákon č. 343/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s implementací daňových předpisů EU v oblasti zamezení dvojímu zdanění. Tímto zákonem se zavádí nový druh povinné automatické výměny informací o přeshraničních

uspořádáních, které mají být oznamovány povinnými osobami v rámci členských států EU (povinnost je primárně stanovena evropskou směrnicí č. 2018/822/EU, DAC 6). Článek shrnuje legislativní rámec týkající se oznamovací povinnosti u specifických přeshraničních uspořádání, zejména zákon o mezinárodní spolupráci při správě daní. Dále analyzuje praktické oblasti aplikace ustanovení, která upravují oznamovací povinnost, zaměřuje se na mlčenlivost advokátů a daňových poradců, možnost oznamující osoby vybrat si členský stát pro podání oznámení i na pluralitu povinných osob. - Poznámky.

Bilal Hassan

Implementation of goods and services tax in Bhutan

Zavedení daně ze zboží a služeb v Bhútánu

International VAT monitor, Vol. 31, (2020) No. 6, p. 335-341

Popis daně ze zboží a služeb (goods and services tax, GST) zavedené v Bhútánu v r. 2020 a účinné od 1.1.2021, která nahrazuje několik jiných nepřímých daní. Zákon o GST obsahuje mj. také ustanovení, která mají zabránit vyhýbání se dani. - Poznámky.

Gonzalo Suffiotti

Indirect taxation of digital services in Latin America : a comparative overview of recent developments in Argentina, Chile, Colombia, Mexico, Peru and Uruguay

Nepřímé zdanění digitálních služeb v Latinské Americe : srovnávací přehled nedávného vývoje v Argentině, Chile, Kolumbii, Mexiku, Peru a Uruguayi

International VAT monitor, Vol. 31, (2020) No. 6, p. 299-305

Autor popisuje systémy zdanění digitálních služeb v několika zemích Latinské a Jižní Ameriky, konkrétně v Argentině, Chile, Kolumbii, Mexiku, Peru a Uruguayi. Rozebrány jsou technické aspekty daní (zdanitelné plnění, místo zdanění, požadavek teritoriality, výběr daně) a následně je předloženo stručné porovnání rozdílů a společných faktorů. - Poznámky.

Dieter Schneeloch, Melanie Frieling

Kombinierte Einkommen-, Kirchensteuer- und Solidaritätszuschläge ab 2021

Kombinované sazby daně z příjmu, církevní daně a solidárního příspěvku od roku 2021

Der Betrieb, Jg. 74, (2021) Nr. 1-2, S. 1-7

Pro účely daňového plánování jsou často důležité průměrné a mezní daňové sazby, které lze odvodit ze sazby daně z příjmu. V případě, že se na poplatníka vztahuje rovněž tzv. Solidaritätszuschlag, čili příspěvek solidarity, případně církevní daň, je vhodné zahrnout tyto daně do uvedených daňových sazeb. Autoři se v první části věnují problematice příspěvku solidarity a změnám v jeho sazbě, následně osvětlují průměrné a mezní daňové sazby. S pomocí vzorců vysvětlují odvození kombinované daňové sazby a rozlišují celkem 7 tarifních pásem, které vznikají kombinací uvedených daňových příplatků (Kirchensteuer, Solidaritätszuschlag). - Poznámky. -- Shrnutí na s. M7.

Vítor Loureiro e Silva

Letting of immovable property : an overview of the Portuguese further exclusion to the VAT exemption

Pronájem nemovitosti : přehled vyloučení dalších plnění z osvobození od DPH v Portugalsku

International VAT monitor, Vol. 31, (2020) No. 6, p. 327-330

Článek 135 evropské směrnice o DPH určuje, která plnění jsou osvobozena od daně (článek 1) a která plnění jsou naopak z osvobození vyloučena (článek 2). Autor se v článku zabývá situací Portugalska a popisuje, jak země přistupuje k problematice osvobození pronájmu nemovitostí od DPH. Představena je i související judikatura Soudního dvora EU. - Poznámky.

Jan Vučka

Novela ZOK změny adhezní řízení u zkrácení daně

Trestněprávní revue, Sv. 19, (2020) č. 4, s. 193-196

Vztah zkrácení daně a institutu škody v trestněprávním smyslu prochází komplikovaným vývojem. Po jasném vyloučení adhezního řízení nedávno přišel Nejvyšší soud s konstrukcí, která nově dává státu možnost domáhat se náhrady škody u trestního soudu. Tím se ovšem otevírají jiné problémy, k nimž ještě přistupuje novela zákona o obchodních korporacích. Článek nabízí několik možných řešení, z nichž si musejí zákonodárce a soudní soustava do budoucna vybrat. - Poznámky.

By Benjamin B. Lockwood

Optimal income taxation with present bias

Optimální zdanění příjmů a jev "present bias"

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 12, (2020) No. 4, p. 298-327

Autor se věnuje optimálnímu zdanění příjmů za předpokladu tzv. "present bias". Present bias ("zkreslení směrem k přítomnosti") je jev, který spočívá v přisuzování větší hodnoty výsledku, jenž se odehraje v bližším časovém okamžiku. V článku je toto zkreslení dáváno do souvislosti se snahou zaměstnanců v pracovním procesu (náklady) a odměnou (mzdou), která je oproti snaze zpožděná v čase. Existence "present bias" ovlivňuje výši optimální sazby daně, konkrétní účinky jsou pak také ovlivněny tzv. elasticitou zdanitelných příjmů (elasticity of taxable income). - Poznámky.

Kruthika Prakash

Permanent establishments under the OECD model (2017) based on the principal role leading to the conclusion of contracts : a doctrinal and policy analysis

Stálé provozovny dle vzorové smlouvy OECD z r. 2017 založené na hlavní roli vedoucí k uzavírání smluv : analýza doktrín a politik

Bulletin for international taxation, Vol. 74, (2020) No. 11, p. 670-680

Autor v článku analyzuje výraz "hrát hlavní roli vedoucí k uzavírání smluv" (playing the principal role leading to the conclusion of contracts), který byl představen v článku 5(5) vzorové smlouvy OECD ve znění z r. 2017. Tato analýza výkladu pojmu „hlavní role“ může být podle autora přínosná i pro státy, které si vyhradily právo tento článek nezahrnout do svých smluv o zamezení dvojímu zdanění prostřednictvím článku 12 mnohostranného nástroje (patří mezi ně i ČR), může mít vliv na budoucí bilaterální vyjednávání i interpretaci již existujících daňových smluv. - Poznámky.

Zdeněk Burda

Prekluzivní lhůta při kontrolních činnostech správce daně : výběr z judikatury

Daně a právo v praxi, Sv. 26, (2021) č. 1, s. 44-53

Komentovaný výběr z judikatury správních soudů ČR týkající se prekluzivní lhůty při prověřování daňových povinností správcem daně. Jednotlivé rozsudky se věnují nadměrně dlouhému vytýkácímu řízení a důvodu pro neuznání jeho překlopení do daňové kontroly jako startu nové tříleté prekluzivní lhůty; možnosti startu nové prekluzivní lhůty zahájením kontroly před vyměřením daně; kontrole zahájené s nesprávnou osobou; startu nové tříleté prekluzivní lhůty v případě nezákonného zahájení daňové kontroly; výzvě správce daně k podání dodatečného daňového přiznání a jejích účinků na prekluzivní lhůtu; výzvě k podání dodatečného DP a jejího vlivu na prekluzivní lhůtu v případě, že na jejím základě nedošlo k doměření daně; neprojednání zprávy o kontrole těsně před koncem prekluzivní lhůty, doručování platebních výměrů a účelovosti mezinárodního dožádání.

Shafik Hebous, Alexander Klemm, Saila Stausholm

Revenue implications of destination-based cash-flow taxation

Příjmové důsledky zdanění peněžních toků v místě spotřeby

IMF Economic Review, Vol. 68, (2020) No. 4, p. 848-874

Autoři se zabývají důsledky zdanění peněžních toků v místě spotřeby (destination-based cash-flow taxation, DBCFT) pro daňové příjmy v 80 státech světa. To by dle jejich názoru pomohlo vyhnout se podvodům s placením podnikových daní z příjmů a přesouvání zisků, kterého se dopouštějí velké nadnárodní korporace. Na základě analýzy dat z národního účetnictví těchto 80 států docházejí autoři k závěru, že univerzální přijetí principu zdanění peněžních toků v místě spotřeby by jednotlivým státům přineslo do státního rozpočtu podobnou úroveň příjmů, jako z daní z příjmů podniků. Nicméně některé země s obchodním přebytkem by krátkodobě přišly o určitou část výnosů. - Poznámky.

Maryam A. Al-Asmakh

Taxation in Qatar : an Abadi (non-finite) vehicle for economic diversification?

Zdanění v Kataru : nástroj pro posílení ekonomické diverzifikace prostřednictvím obnovitelných zdrojů?

Bulletin for international taxation, Vol. 74, (2020) No. 11, p. 642-653

Katar je jednou z nejbohatších zemí na světě, přesto je však stále klasifikován jako rozvojová země. V r. 2018 byl přijat balíček daňových reforem, který má Kataru pomoci stát se do r. 2030 rozvinutou ekonomikou. Stát chce snížit svou závislost na neobnovitelných zdrojích energie a diverzifikovat daňové příjmy. Autor v článku popisuje daňový systém v Kataru; dále představuje tzv. katarské finanční centrum (Qatar Financial Center, QFC), jehož legislativa i daňový rámec se liší od zbytku země; následně se věnuje problematice nepřímého zdanění. V závěru autor apeluje na urychlení reforem, mj. také vzhledem k vývoji cen ropy v průběhu r. 2020. - Poznámky.

Katia Cejje

Taxes and contributions on cross-border employment income : before and during the COVID-19 pandemic

Daně a příspěvky na sociální zabezpečení u příjmů z přeshraničního zaměstnání : před pandemií COVID-19 a během pandemie

Bulletin for international taxation, Vol. 74, (2020) No. 12, p. 729-741

Autorka podrobně popisuje systém zdanění příjmů ze závislé činnosti u přeshraničního zaměstnávání ve Švédsku. Uvádí, kdo je povinen daň odvést, kdo nese daňové břemeno a jakým způsobem dochází k danění. Představeny jsou příjmy přeshraničních pracovníků osvobozené od daně a také některá specifika, která se vztahují k situaci, jakou je pandemie nemoci COVID-19 (mj. pravidlo "säkerhetsventil"). - Poznámky.

Gaetano Manzi

The autonomous interpretation of the Multilateral Instrument with particular relevance to article 2 (2)

Nezávislá interpretace Mnohostranné daňové úmluvy se zvláštním ohledem na článek 2 (2)

Bulletin for international taxation, Vol. 74, (2020) No. 12, p. 742-756

Autor v článku usiluje o interpretaci vybraných pojmů z tzv. Mnohostranné daňové úmluvy (Multilateral Instrument, MLI). Jde o pojmy, které se v úmluvě používají, jejich význam však není přesně definován. Dále autor diskutuje o tom, zda je vhodné při interpretaci podobných pojmů vycházet z článku 2(2) MLI. Ze závěrů vyplývá, že článek 2(2) by při interpretaci skutečně měl sloužit jako východisko, ale pro jeho obecnost je nutné se řídit i dalšími dokumenty (mj. Vídeňskou úmluvou o smluvním právu). - Poznámky.

Balázs Károlyi

The EU VAT and the expansion of turnover taxation : interfering tax systems?

Evropská DPH a rozmach daní z obratu : vměšování se do daňových systémů?

International VAT monitor, Vol. 31, (2020) No. 6, p. 315-326

Článek 401 evropské směrnice o DPH zapovídá členským státům zavádění daní, které mají povahu daně z obratu. I přesto však dochází v poslední době k zavádění daní, které charakter daně z obratu mají, a to mj. kvůli potřebě nových daňových příjmů v souvislosti s pandemií COVID-19. Příkladem může být maďarská bankovní daň a daň z maloobchodu či různé digitální daně. Soudní dvůr EU nicméně ve své judikatuře pojímá daně z obratu poměrně úzce. Autor v článku analyzuje přístup Soudního dvora EU v této věci a zkoumá, zda jsou daně z obratu zaváděné v poslední době v souladu s evropským systémem DPH, zejména zda je splněn požadavek neutrality. Podle jeho názoru porušují daně z digitálních služeb princip neutrality a mohou ohrožovat efektivní fungování vnitřního trhu. - Poznámky.

Svetlin Krastanov

The extended scope of the reduced VAT rate in Bulgaria

Rozšířené uplatňování snížené sazby DPH v Bulharsku

International VAT monitor, Vol. 31, (2020) No. 6, p. 331-334

Bulharsko dříve uplatňovalo sníženou 9% sazbu DPH pouze na ubytovací služby, v souvislosti s pandemií nemoci COVID-19 však začala být snížená sazba dočasně aplikována u širšího okruhu zboží a služeb. Autor popisuje vývoj uplatňování snížené sazby v Bulharsku a komentuje, zda je uplatňování této sazby v souladu s evropskou směrnicí o DPH. U většiny zboží i služeb s výjimkou cestovních kanceláří používá podle autora Bulharsko sníženou sazbu správně. - Poznámky.

Jésus Ricart Verdera

The new e-invoicing rules in Saudi Arabia : a new paradigm of tax administration in the GCC?

Nová pravidla pro elektronickou fakturaci v Saúdské Arábii : nové paradigma daňových správ v zemích z oblasti Perského zálivu?

International VAT monitor, Vol. 31, (2020) No. 6, p. 297-298

V polovině září 2020 byl v Saúdské Arábii navržen nový systém elektronických faktur. Autor v článku popisuje dosavadní podobné projekty, které již v Saúdské Arábii vznikly, následně stručně představuje technické aspekty nového návrhu (za jakých okolností vzniká povinnost vystavit elektronickou fakturu, minimální technické požadavky pro generování a doručování faktur, aj.) a následně se věnuje otázkám, které jsou zatím otevřené. Očekává se, že schválení systému povede k obdobným krokům i v dalších zemích z oblasti Perského zálivu.

Richard S. Collier and Ian F. Dykes

The virus in the ALP : critique of the transfer pricing guidance on risk and capital in the light of the COVID-19 pandemic

Virus a princip tržního odstupu : kritika pokynů k převodním cenám pro rizika a kapitál ve světle pandemie nemoci COVID-19

Bulletin for international taxation, Vol. 74, (2020) No. 12, p. 702-720

Pravidla OECD pro převodní ceny uvnitř nadnárodních podniků (OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations) se zabývají tím, jaké podíly zisků nadnárodních společností danit v zemích, kde firma působí. Autoři v článku posuzují pravidla OECD k převodním cenám pro rizika a kapitál v praxi po pěti letech od zavedení a vyjadřují se k některým problémům při jejich aplikaci, mj. i s ohledem na pandemii COVID-19. Konkrétně zmiňují např. obtížnou předvídatelnost i kontrolu rizika, kterým je tato pandemie (dle pokynů OECD by měl subjekt, jenž nese rizika pro účely převodních cen, být schopný tato rizika identifikovat a mít nad nimi kontrolu). - Poznámky.

Melanie Dewi Astuti

Three approaches to taxing income from the digital economy : which is the best for developing countries?

Tři přístupy k danění příjmů z digitální ekonomiky : který je nejvhodnější pro rozvojové země?

Bulletin for international taxation, Vol. 74, (2020) No. 12, p. 721-728

Problematika zdanění digitální ekonomiky a možného vzniku mezinárodních pravidel je mezi odborníky diskutována již několik let. Zdanění digitální ekonomiky může být zároveň jednou z možností, jak získat dodatečné daňové příjmy do státních rozpočtů v souvislosti s pandemií nemoci COVID-19. Autorka se v článku po úvodu do problematiky věnuje třem hlavním možnostem, jak digitální ekonomiku danit. Konkrétně jde o první pilíř v rámci tzv. dvoupilířového principu pravidel OECD (Pillar One unified approach), článek 12B modelu OSN (article 12B of the UN Model) a daň z digitálních služeb (digital sales tax). U každé z variant jsou uvedeny výhody a nevýhody daného přístupu a porovnání s tzv. principem tržního odstupu (arm's length principle, ALP). V závěru autorka shrnuje specifika dané metody s ohledem na potřeby rozvojových zemí. - Poznámky.

David Gómez Aragón and Gorka Echevarría Zubeldia

Three new requirements for zero rating intra-community supplies : barking up the wrong tree
Tři nové požadavky pro intrakomunitární plnění s nulovou sazbou daně : pláč na špatném hrobě

International VAT monitor, Vol. 31, (2020) No. 6, p. 307-314

V rámci tzv. "quick fixes" (prozatímních opatření u DPH) byly v EU zavedeny tři nové požadavky, které se týkají uplatňování osvobození (resp. nulových sazeb) pro intrakomunitární dodávky zboží. Nové požadavky se týkají identifikačního čísla pro DPH a povinnosti dodavatele vyplnit tzv. výkaz ESL (EC Sales List). Tyto požadavky vznikají nad rámec již existujících požadavků ukotvených v odstavci 138 směrnice o DPH (příjemce je osobou povinnou k dani; k dodání zboží dochází uvnitř Společenství). Autoři analyzují související judikaturu Soudního dvora EU a následně rozebírají nové požadavky po právní stránce i z hlediska možných dopadů v případě, když by pravidla nebyla respektována. - Poznámky.

Leoš Vítek, Květa Kubátová

Trendy ve zdanění vyspělých zemí

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2020, č. 4, s. 5-13

Autoři vysvětlují, jaké základní skupiny faktorů ovlivňují dlouhodobé trendy ve zdanění a jak se vyvíjejí daňové systémy vyspělých zemí v posledních více než 50 letech. Přinášejí empirický přehled vybraných ukazatelů umožňujících mezinárodní srovnání a hodnocení vývoje daňových systémů, jedná se o daňové kvóty a o strukturu daňových příjmů (daňový mix se základními složkami zdanění příjmů a zdanění spotřeby). Jako základní trend daňových systémů vyspělých států odhalují pozvolný nárůst celkového daňového zatížení, z pohledu struktury zdanění je dominantní zdaňování příjmů jednotlivců a firem, které tvoří více než 60 % všech daňových příjmů. - Poznámky.

Fabiola Annacondia

VAT registration thresholds in Europe : (2020)

Registrační limity pro DPH v Evropě : (2020)

International VAT monitor, Vol. 31, (2020) No. 6, p. 343-346

Autorka v pravidelném každoročním příspěvku shrnuje výše obratu v evropských zemích (členských i nečlenských v EU), při jejichž překročení se poplatník musí registrovat jako plátc DPH. Limity jsou uvedeny v přehledné tabulce doplněné vysvětlivkami v poznámkách pod čarou. Jak autorka uvádí, některé členské země mají stanovena zvláštní pravidla, podle kterých se k DPH musí za určitých podmínek registrovat i podnik s obratem pod stanovenou hranicí (jde např. o Belgii, Maltu, Řecko a Francii). Dále autorka komentuje některá pravidla EU pro osvobození od daně. - Poznámky.

Ivan Macháček

Zrušení superhrubé mzdy, dvě sazby daně, zvýšení slevy na poplatníka

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 16, (2021) č. 3, s. 36-38

Článek přibližuje změny v oblasti daní z příjmů, dotýkající se především zaměstnanců, ale i všech poplatníků daně z příjmů fyzických osob, v souvislosti s přijetím zákona č. 609/2020 Sb. (daňový balíček). Podrobněji rozebírá důsledky zrušení superhrubé mzdy pro příjmy ze závislé činnosti a změny u sazby daně z příjmů fyzických osob (15 % pro část základu daně do 48násobku průměrné mzdy a 23 % pro část základu daně přesahující 48násobek průměrné mzdy). Uvádí, že způsob výpočtu daně je obsažen v novém § 16ab zákona o daních z příjmů. Dále informuje o zvýšení základní slevy na dani na poplatníka (částka 27 840 Kč pro r. 2021 a 30 840 Kč pro r. 2022). Problematika je dokreslena několika praktickými příklady. -- Viz také s. 39-41 a 42-47.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Daně a právo v praxi : měsíčník informací z oblasti daní, práva a financí

Sv. 26, (2021) č. 1

Odpočet úroků z úvěru je možný i při bydlení na chatě - prověřeno soudem (s. 2-5); Daňové novinky 2021 (s. 6-9); Daňové zvýhodnění na vyživovaného studenta střední a vysoké školy (s. 10-14); CFC pravidla v české legislativě: zdaňování příjmů zahraničních společností ovládaných českým daňovým rezidentem - 2. část (s. 15-18); Zdravotní pojištění a postupy zaměstnavatele na přelomu let 2020/2021

v příkladech (s. 19-25); Daňová kontrola před novelou a po novele daňového řádu (s. 26-27); Paušalizace cestovních náhrad (s. 28-30); DPH při zasílání zboží (s. 31-34); Jak je upravena silniční daň? Přinášíme přehled pro rok 2021 (s. 35-36); Vyloučení majetku z daňové exekuce dle daňového řádu a jeho specifika - závěr (s. 37-41); Prekluzivní lhůta při kontrolních činnostech správce daně - výběr z judikatury (s. 44-53).

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále

Sv. 22, (2021) č. 3

Zákon o daních z příjmů - změny 2021 (s. 3-4); Paušální daň pro OSVČ - výhody a nevýhody (s. 8-10); Daň z nabytí nemovitých věcí - zrušení (s. 19-20); Správa DPH v tuzemsku - změny (s. 21-24); Dovoz zboží neobchodní povahy: změny DPH (s. 25-29); Náklady na reprezentaci (s. 30-32); Přepočtení cizích měn na českou měnu (s. 36-38); Zaměstnavatelé: náprava chyb ve zdravotním pojištění (s. 49-52); Státní pojištění v kontextu pravidel EU (s. 53-55); Nekolidující zaměstnání a nekolidující příjmy (s. 56-58); Insolvenční zákon - oddlužení (2.) (s. 59-62); Možnosti ukončení nájmu: doba koronavirové krize (s. 63-68); Platební neschopnost zaměstnavatele - ochrana zaměstnanců (s. 73-77).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi

Sv. 2021, č. 2

Zrušení superhrubé mzdy od 1.1.2021 - zákon č. 609/2020 Sb. (s. 1-4); Změny zákona o dani z nemovitých věcí od 1.1.2021 (s. 5); Stručný přehled: sazby cestovních náhrad od 1.1.2021 (s. 6); DPH a fakturace podnájmu - dotazy a odpovědi (s. 7); Zaúčtování přijaté faktury do správného období - dotazy a odpovědi (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z legislativy a praxe pro plátce DPH

Sv. 2021, č. 1-2

Praktické otázky k DPH často řešené v roce 2020 (s. 1-7); Brexit a jeho dopady do DPH (s. 8-12).

Účetnictví v praxi

Sv. 24, (2020) č. 12

Bližší ke změnám v zákonu o daních z příjmů vyplývajícím ze zákona č. 386/2020 Sb. (s. 4-9); Daňová ztráta jako odčitatelná položka od základu daně v podmínkách roku 2020 (s. 10-15); Nové informace GFŘ, judikáty soudního dvora a Koordinační výbory - DPH (s. 16-20); Dopad pandemie covid-19 na uzavření účetnictví z pohledu převodních cen (s. 21-22); Problematika promíjení příslušenství daně (s. 23-26); Sankce podle zákona o účetnictví (s. 27-30).

Účetnictví v praxi

Sv. 25, (2021) č. 1

Změny v daních pro rok 2021 (s. 4-10); Změny ve mzdové oblasti od 1.1.2021 (s. 11-15); Paušální daň pro OSVČ od 1.1.2021 - novela č. 540/2020 Sb. (s. 16-20); Reklama daňově a účetně (s. 25-27); Cizoměnové zálohy a nejen jejich kurzový přepočtení (s. 34-36); Zvýšení minimální mzdy, průměrné mzdy a další změny ve zdravotním pojištění k 1.1.2021 (s. 37-40).

Ekonomické vědy. Ekonomie

Satoshi Kasamatsu, Taku Masuda, and Hikaru Ogawa

A citizen-candidate model of tax competition with interdependent preferences

Daňová konkurence a model občan-kandidát se vzájemně závislými preferencemi

FinanzArchiv, Vol. 76, (2020) No. 4, p. 313-328

Autoři v článku s pomocí speciálního modelu daňové konkurence popisují vztah mezi povahou propojení země se zahraničím a typem politika (hostilní či altruistický typ), kterého si občané volí za svého lídra. V případě, kdy jsou obě navzájem obchodující země ve stejném postavení z hlediska mobilního kapitálu, bude volen spíše altruistický typ. V opačném případě (nerovnovážné postavení, kdy je jedna ze zemí v nevýhodě), bývá volen spíše politik nepřátelský vůči zahraničí. Teorie pomáhá objasnit volební výsledky mj. ve Spojených státech. - Poznámky.

By Felipe Benguria and Alan M. Taylor

After the panic: are financial crises demand or supply shocks? : evidence from international trade
Po panice: jsou finanční krize poptávkovými nebo nabídkovými šoky? : poznatky z mezinárodního obchodu

The American Economic Review, Vol. 110, (2020) No. 4 (Insights), p. 509-525

Autoři v článku s pomocí modelu malé otevřené ekonomiky zkoumají, zda jsou finanční krize způsobeny nabídkovými či poptávkovými šoky. V modelu dochází k šoku v podobě snižování zadlužení (deleveraging shock), který vede ke zpřísnění úvěrových limitů u domácností a firem. Z empirické analýzy s využitím dat ze 69 zemí z let 1816-2014 vyplývá, že při finanční krizi dochází obvykle k poklesu dovozu, vývoz zůstává stabilní, popř. roste a měna oslabuje. Finanční krize jsou většinou způsobeny negativním poptávkovým šokem. - Poznámky.

By Ryan A. Decker, John Haltiwanger, Ron S. Jarmin, and Javier Miranda

Changing business dynamism and productivity : shocks versus responsiveness
Mění se dynamika podnikání a produktivita : šoky versus schopnost reagovat

The American Economic Review, Vol. 110, (2020) No. 12, p. 3952-3990

Realokace výrobních faktorů ovlivňuje do značné míry vývoj produktivity. Ve Spojených státech dochází v posledních desetiletích k poklesu míry realokace pracovních míst. Autoři s pomocí modelu zkoumají, jaké byly v USA příčiny tohoto jevu - zda byla příčinou volatilita šoků, kterým podniky čelí, či zda byla příčinou schopnost firem reagovat na tyto šoky. Je zjištěno, že schopnost firem reagovat na šoky se významně snížila, což mohlo přispět k poklesu míry realokace pracovních míst i agregátní produktivity. - Poznámky.

By Abel Brodeur, Nikolai Cook, and Anthony Heyes

Methods matter : p-hacking and publication bias in causal analysis in economics

Na výzkumných metodách záleží : manipulace s hodnotou p a publikační zkreslení u kauzální analýzy v ekonomii

The American Economic Review, Vol. 110, (2020) No. 11, p. 3634-3660

Autoři v článku zkoumají výskyt nežádoucích jevů vyskytujících se u vědeckého publikování: publikačního zkreslení (publication bias), kdy vědci z různých důvodů nepublikují výzkumy, které nedospěly ke kýženým výsledkům; a tzv. p-hacking, tj. manipulace s parametrem p, kdy vědci uměle hledají v datech vztahy, které lze označit za statisticky významné. Prověřeno bylo více než 25 000 testů statistických hypotéz ve 25 hlavních odborných ekonomických časopisech. Bylo zjištěno, že míra výskytu obou nežádoucích jevů se liší podle použitých výzkumných metod. Dále např. nebylo potvrzeno, že by se nejprestižnější ekonomické časopisy v publikování zavádějících výzkumů lišily od dalších posuzovaných periodik. - Poznámky.

Jiří Pour

Národní úspory a analýza relativní přespoředenosti či podspoředenosti ekonomik

Politická ekonomie, Sv. 68, (2020) č. 6, s. 650-678

Vnější ekonomická nerovnováha je z hlediska finanční a makroekonomické stability důležité téma, neboť jí vyvolané vyrovnávací procesy mohou vést od nežádoucích výkyvů ve spotřebě až k měnovým a finančním krizím. Autor se v příspěvku zaměřuje na rovnováhu na straně národních úspor, identifikuje země s příliš vysokou nebo příliš nízkou mírou národních úspor a poukazuje tak na možné zdroje vnější nerovnováhy v celosvětovém kontextu. Kombinací mikroekonomického a makroekonomického přístupu autor odvodil klíčové fundamentální faktory určující optimální úspory domácností a korporátního sektoru, jako je bohatství ekonomiky a její růst, demografické faktory, míra rizika, vyspělost finančního systému, mezní produkt kapitálu, příjmová nerovnost či sociální zabezpečení. Tyto proměnné pak následně použil v panelové regresi k odhadu benchmarkového modelu na vzorku 103 zemí světa v letech 2004-2015. Země, jež se mírou národních úspor odchyľují od modelové rovnováhy, pak hodnotí jako přispěvatele ke globální ekonomické nerovnováze. - Poznámky.

By Tullio Jappelli and Luigi Pistaferri

Reported MPC and unobserved heterogeneity

Vykázaný mezní sklon ke spotřebě a nepozorovaná heterogenita

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 12, (2020) No. 4, p. 275-297

Autoři se v článku zabývají tzv. mezním sklonem ke spotřebě (marginal propensity to consume, MPC) v Itálii v letech 2010 a 2016. Odhady MPC mohou mj. sloužit k hodnocení různých opatření fiskální politiky. Výzkum potvrdil dosavadní studie o různorodosti (heterogenitě) MPC. Nově však byl identifikován negativní vztah mezi MPC a "penězi na ruku" (cash on hand). Ve statistických šetřeních, ze kterých autoři vycházeli, byla konkrétně domácnostem pokládána otázka, jak by naložily s nečekaně získanou částkou odpovídající měsíčním výdajům. Domácnosti určovaly, jaký podíl by utratily a jaký uspořily. Zjištění jsou v souladu s modely spotřeby s preventivním spořením a omezením likvidity (consumption with precautionary savings and liquidity constraints). - Poznámky. -- Viz i starší výzkum autorů v čas. American Economic Journal: Macroeconomics (č. 4/2014, s. 107-136).

By Nicolas Crouzet and Neil R. Mehrotra

Small and large firms over the business cycle

Malé a velké firmy v průběhu hospodářského cyklu

The American Economic Review, Vol. 110, (2020) No. 11, p. 3549-3601

Autoři zkoumají na základě dat z USA vztah mezi velikostí firmy, finančními frickcemi a citlivostí firem na výkyvy hospodářského cyklu. Konkrétně zjišťují, zda jsou malé firmy citlivější na výkyvy než velké, popř. do jaké míry; co by se stalo, kdyby citlivost malých firem byla stejná jako u velkých firem; a zda jsou případné rozdíly v citlivosti způsobeny odlišným přístupem k financování. Z výsledků mj. vyplývá, že malé firmy jsou citlivější na výkyvy hospodářského cyklu, rozdíly nicméně nelze vysvětlit odlišným financováním. - Poznámky.

Social studies

Studie společnosti

The Economist, Vol. 438, (2021) No. 9227, p. 62

Na pravidelném setkání Americké ekonomické asociace, které kvůli pandemii COVID-19 proběhlo pouze online, se tentokrát ekonomové soustředili zejména na problematiku společnosti, společenských sil, důvěry a souvisejících témat. Největší ohlas vzbudil příspěvek Emmanuela Saeze, který se zabýval vztahem systému sociálního zabezpečení a společenských norem.

The natural question

Příroda a její vliv na ekonomickou aktivitu

The Economist, Vol. 438, (2021) No. 9231, p. 58

Ekonomie má tendenci mylně považovat přírodu a její vliv na ekonomickou aktivitu za samozřejmost, alespoň v případě faktorů, jakými jsou pitná voda, snesitelná teplota či čistý vzduch. V článku je představen nový výzkum ekonoma Partha Dasgupty z University of Cambridge. Ten upozorňuje na skutečnost, že služby poskytované přírodou představují neopomenutelný vstup při ekonomické aktivitě. Zpráva, kterou Dasgupta vydal, pracuje například s produkční funkcí, ve které je zahrnut i vliv přírody. Problematika souvisí i s tématem udržitelnosti současného tempa hospodářského růstu.

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Frank J. Fabozzi, Robert J. Shiller, and Radu S. Tunaru

A 30-year perspective on property derivatives : what can be done to tame property price risk?

Finanční deriváty odvozené od hodnoty nemovitostí po 30 letech : co lze udělat ke zkrocení rizika změny cen nemovitosti?

The Journal of economic perspectives, Vol. 34, (2020) No. 4, p. 121-145

Finanční krize (nejen v letech 2007-2009, ale i ty dřívější) bývají spojeny s výkyvy cen nemovitostí. Pokles cen nemovitostí představuje riziko nejen pro držitele derivátů, jejichž podkladovým aktivem jsou nemovitosti, ale i pro celý finanční sektor a makroekonomickou stabilitu. Autoři v článku popisují výhody finančních derivátů odvozených od hodnoty nemovitostí a jejich specifika, následně se věnují jejich historii, vývoji i překážkám rozvoje trhu s těmito deriváty. Zmíněny jsou překážky týkající se konstrukce indexů, likvidity, modelování i regulace. - Poznámky.

Ehsan Rajabi, Reza Sherafatian-Jahromi

Bank specific, industry specific and macroeconomic determinants of bank efficiency in Euro area
Specifické bankovní, odvětvové a makroekonomické determinanty bankovní efektivity v eurozóně

Statistika, Vol. 57, (2020) No. 3, p. 309-332

Studie analyzuje efektivitu nákladů a zisku v bankovním sektoru členských států eurozóny v období 1999-2012. Do analýzy bylo zahrnuto 126 bank. Autoři zjišťují, že efektivita bank souvisí mimo jiné s hustotou populace jednotlivých států, bankovní aktivitou, správou půjček a ziskovostí. Průměrná nákladová efektivita bank byla 35,8 %. Největší efektivita byla zaznamenána v Nizozemsku (70 %), Francii (56,6 %) a v Německu (48 %). Naopak nejnižší byla na Slovensku (11 %). - Poznámky.

Yasmin Osman

Banken vergeben Darlehen restriktiver

Banky poskytují půjčky restriktivněji

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 14 (21.1.2021), S. 33

Výsledky čtvrtletního průzkumu německého bankovního sektoru „Credit lending survey“ prováděného periodicky Bundesbank, kterého se v období od 4. do 29. prosince 2020 účastnilo 34 bank, a stručné shrnutí kontextu analogického průzkumu v celoevropském měřítku, provedeném Evropskou centrální bankou s účastí 143 institucí. Německé banky jsou v evropském kontextu stabilní, požadují však od klientů vyšší standardy jistoty. Ve čtvrtém kvartálu r. 2020 zvýšily také německé banky marži z podnikatelských půjček.

Vít Kropjok

Central banks as investors of last resort : the case of the Federal Reserve System and the European Central Bank. Part 1

Centrální banky jako věřitelé poslední instance : příklad Fed a ECB. 1. část

Daně a finance, Vol. 28, (2020) No. 1-4, p. 68-75

Centrální banky byly jedním z nejvýznamnějších bojovníků proti finanční krizi z let 2007-2008 a následnému hospodářskému propadu. Zejména centrální banky USA a eurozóny přijaly nebývalá opatření a významně rozšířily své kompetence věřitele poslední instance. Příspěvek stručně popisuje některá z těchto opatření realizovaných centrálními bankami v reakci na finanční krizi (kvantitativní uvolňování, facility TAF, TSLF, PDCF) a hodnotí, jak toto jednání formovalo tradiční koncept věřitele poslední instance. V této části článku se autor věnuje krokům amerického Fedu, o kterých se obecně soudí, že zabránily kolapsu amerického a globálního finančního systému. - Poznámky.

Astrid Dörner, Elisabeth Atzler

Citigroup paktiert mit Google

Citigroup se paktuje s Googlem

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 7 (12.1.2021), S. 30-31

Citibank navazuje spolupráci se společností Google na projektu Citiplex, společné nabídce bankovních kont, která lze otevřít přes platební aplikaci Google. Jedná se o zatím největší projekt Citibank v oblasti digitalizace služeb. Článek dále rekapituluje vývoj vzájemného vztahu technologických firem a bank od konce hospodářské krize v r. 2009, kdy se nenaplnily obavy bankovního sektoru z odlivu klientů, ale vznikla složitá krajina vzájemně si konkurujících a kooperujících institucí a firem. Vzhledem k pokračujícímu zájmu technologických firem o finanční služby lze očekávat více podobných případů kooperace, částečně i kvůli obavám z redukce bankovního sektoru v blok navzájem si příliš podobných institucí bez možnosti větší konkurence. Nastíněny jsou i právní otázky ve vztahu k evropskému právu na ochranu soutěže.

Daniel Thomas, Stephen Morris, Owen Walker

City of London hopes stars will align for growth and prosperity outside EU

Londýn doufá ve vhodné konstelaci hvězd pro růst a prosperitu mimo EU

Financial Times, Vol. 2021, No. 40601 (9.1.2021), p. 10

Shrnutí aktuálního dopadu brexitu na podmínky fungování britského finančního trhu. Podoba dohody o britském opuštění EU zamezuje britskému přístupu na frankfurtskou a pařížskou burzu, řada bank přesunula operace související s EU do Dublinu, Paříže nebo Frankfurtu. Britská vláda a zejména

ministerstvo financí se stalo terčem kritiky kvůli absenci smlouvy upravující finanční služby; vynechání této oblasti z dohody o brexitu pro finanční sektor v praxi znamená brexit bez dohody.

Olaf Storbeck

Commerzbank to slash jobs in Germany

Commerzbank zredukuje pracovní místa v Německu

Financial Times, Vol. 2021, No. 40618 (29.1.2021), p. 7

Manfred Knof, nový ředitel Commerzbank, plánuje v horizontu příštích tří let seškrtat 10 000 pracovních míst jako součást plánu úspor, v jehož rámci dojde ke zrušení poloviny služeb. Commerzbank dlouhodobě stagnuje vlivem nízkých úrokových sazeb a nedostatečného růstu zisku.

Olaf Storbeck, Guy Chazan

Commerzbank warned BaFin of Wirecard money-laundering risk

Commerzbank varovala BaFin před nebezpečím praní peněz ve Wirecardu

Financial Times, Vol. 2021, No. 40604 (13.1.2021), p. 1

Commerzbank varovala BaFin na základně vlastní analýzy kontaktu s Wirecardem před možnými riziky již v letech 2019 a začátkem r. 2020. Na základně svého auditu chtěla Commerzbank přerušit úvěrové operace s Wirecardem, nebylo to však možné kvůli smluvním podmínkám. BaFin potvrzuje, že Commerzbank varování předala.

Frank Wiebe

Deflation ist das Problem

Problémem je deflace

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 5 (8.1.2021), S. 24

Komentář k povětšinou neúspěšné snaze předních světových ekonomik udržet hladinu inflace okolo 2 % a vyhnout se deflaci. Reaguje na ohlasy záchranných programů, které s sebou nesou značné státní zadlužení, příliv nových peněz a potenciální nebezpečnou inflaci; na příkladech Japonska, EU a USA demonstruje, že dlouhodobým problémem je spíše deflace. Krátce zmiňuje i moderní měnovou teorii.

Elisabeth Atzler

Digitale Zahlungen zunehmend bevorzugt

Upřednostňování digitálních plateb sílí

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 10 (15.1.2021), S. 37

Průzkum Deutsche Bundesbank ukázal posun v uživatelském chování za uplynulý rok. Výzkum, provedený mezi 5000 respondenty od srpna do října 2020, prokazuje silící posun k bezhotovostním platbám, zejména u větších částek. 60 % respondentů provádělo většinu plateb pomocí hotovosti, oproti 74 % o tři roky dříve. Hotovostní platební styk převažuje u drobných částek, objem hotovostních transakcí tvoří 23 % celkové bilance, oproti 50 % v předchozím průzkumu v r. 2017.

Stephen Morris, Robert Smith, Martin Arnold

ECB wields capital add-ons threat to curb leveraged loans

ECB využívá kapitálové dodatky k omezení pákových půjček

Financial Times, Vol. 2021, No. 40608 (18.1.2021), p. 6

Evropská centrální banka upozorňuje na možnost silnější regulace bank, které ignorují požadavky na snížení obchodů s úvěry s pákovým efektem. Silící konkurence na trhu s pohledávkami vede ke snížení cen, a tedy i standardů ve vyhodnocování rizik, uvolnění úpisových standardů a zesílení pákového efektu výkupních půjček. Kritika a možná opatření ECB míří především na banky, které změněné podmínky pákových půjček dostatečně nezohledňují v managementu rizik. -- Viz také komentář na s. 19.

Owen Walker, Stephen Morris

Europe's bank bosses face further upheaval

Vedení evropských bank stojí před dalšími změnami

Financial Times, Vol. 2021, No. 40614 (25.1.2021), p. 7

Článek shrnuje možné personální změny ve vedení předních evropských bank. Ačkoli personální obsazení vrcholového managementu bankovního sektoru doznalo během loňského roku zásadních

změn, nelze vyloučit další personální obměny. Článek v krátkých medailoncích představuje situaci Ralpha Hamerse (UBS), Jeana Pierra Mustiera (UniCredit), Marka Tuckera a Noela Quinna (HSBC), Thomase Gottsteina (Credit Suisse) a Frédérica Oudéa (Société Générale).

Jiří Stratil

Green bonds and sustainable finance

Zelené dluhopisy a udržitelné finance

Daně a finance, Vol. 28, (2020) No. 1-4, p. 38-43

Zelené dluhopisy jsou prostředkem pro financování projektů spojených s udržitelným rozvojem. Příspěvek rozebírá aktuální regulaci oblasti udržitelných financí se zaměřením na evropské prostředí a souvislost se zelenými dluhopisy (bondy). Autor vymezuje oblast udržitelných financí, přináší obecnou charakteristiku zelených bondů a shrnuje vývoj ve zkoumané oblasti od první emise udržitelných dluhopisů Evropskou investiční bankou v r. 2007, po narůstající trend jejich vydávání až do současnosti. Zmiňuje také možný budoucí vývoj regulace zelených dluhopisů na úrovni Evropské unie. - Poznámky.

Jakob Blume

Im Bann der US-Geldpolitik : Goldpreis

Pod zástavou peněžní politiky USA : cena zlata

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 16 (25.1.2021), S. 31

Stručné shrnutí vzájemné souvislosti ceny zlata, peněžní politiky americké centrální banky (FED) a programu státních výdajů oznámeného novým prezidentem USA Joe Bidemem. Očekávaný skokový nárůst ceny zlata nenastal, cena zlata se však bude velmi pravděpodobně zvyšovat v důsledku monetární politiky Fedu. Dlouhodobá rentita státních dluhopisů dosahuje až 1,8 %, což představuje potenciálně rizikovou situaci, pokud budou Spojené státy pokračovat ve zvyšování státního dluhu. V extrémním případě může Fed spustit program neomezeného odkupu dluhopisů, aby udržel rentitu v požadovaném rozsahu. Možná následná inflace dolaru tak má potenciál být příčinou dalšího růstu ceny zlata.

Aleš Králík

Návrh nových povinností pro emitenty a distributory dluhopisů nabízených v rámci podlimitní veřejné nabídky

Bankovníctví, Sv. 29, (2021) č. 1, s. 24-25

Příspěvek přibližuje návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem kapitálového trhu (sněmovní tisk č. 993). Přípravované změny vyplývají z Koncepce rozvoje kapitálového trhu v ČR pro období 2019-2023. Autor se zaměřuje zejména na změny navrhované v zákoně o dluhopisech. Nově by emitenti dluhopisů vydávaných v objemu sto tisíc až 1 milion eur (tzv. podlimitní veřejná nabídka) měli vypracovat emisní podmínky, které budou obsahovat i informace o emitentovi. Osoby, které tyto dluhopisy nabízejí, musí zajistit, aby tyto emisní podmínky byly veřejně přístupné minimálně po dobu jejich nabízení a 12 měsíců poté. Autor také uvádí, kde lze získat hlavní informace o emitentovi, a stručně shrnuje předchozí regulaci zavedenou v oblasti podlimitních dluhopisů zákony č. 204/2017 Sb. a č. 119/2020 Sb.

Roman Horvath

Peer effects in central banking

Peer efekt v centrálním bankovníctví

IMF Economic Review, Vol. 68, (2020) No. 4, p. 764-814

Článek pojednává o efektu srovnatelného protějšku (tzv. peer efekt), kterým na sebe vzájemně působí centrální banky. Ty během posledních tří desetiletí značně zvýšily svoji transparentnost, která je jinými badateli přisuzována vnitřním politikám jednotlivých států. Autor naopak kromě těchto politik považuje za určující také mezinárodní vazby, které mezi sebou tyto banky mají. Na základě dat z indexu transparentnosti měnové politiky (MPT) mezi lety 2000-2011 autor vyzníval, že transparentnost měnových politik jednotlivých států je ovlivněna ekonomickým a institucionálním prostředím, které centrální banky utvářejí. K tomu sice dle autora přispívají i další proměnné, jako např. hladina ekonomického rozvoje země, nicméně jejich efekt nemá takový dopad. - Poznámky.

Jan Mallien

Schwacher Dollar, starke Konkurrenz

Slabý dolar, silná konkurence

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 3 (6.1.2021), S. 34-35

Uvolnění vakcinačních přípravků na trh oslabilo pozici dolaru jako bezpečného přístavu. V kombinaci s nízkými úrokovými sazbami stanovenými Fedem to může do budoucna – zejména za budoucí konjunktury – znamenat celkové oslabení dolaru. Jeho pozice jako dominantní světové měny však zůstává. Obtížně předvídatelný je kurz libry, která kolísá od uzavření dohody o brexitu. Výkyvy kurzu budou pokračovat přinejmenším do doby, než dojde k praktickému řešení nově vyvstalých problémů při obchodním a finančním kontaktu Velké Británie se zeměmi EU. Kolísání dolaru a libry podle předpokladů způsobí posílení měn rozvojových zemí, posílí také relativně stabilní yuan.

The bug problem

Obtížný hmyz

The Economist, Vol. 438, (2021) No. 9226, p. 56

Čínské regulační úřady v listopadu 2020 zastavily vstup fintechové firmy Ant na burzu, oficiálně kvůli obavám z ohrožení finanční stability. Ant funguje jako prostředník mezi bankami a klienty (žadatelé o půjčku). V budoucnu bude ve světě otázka regulace v souvislosti s pronikáním tzv. „big tech“ firem (Apple, Amazon, Facebook, aj.) do finanční oblasti pravděpodobně stále palčivější. Článek uvádí argumenty, proč byla v případě společnosti Ant regulace zřejmě nadměrně přísná – paralela s nechvalně proslulými hypotékami pro méně bonitní klienty („subprime mortgages“) není příliš přesná, fintechové firmy mohou být prospěšné pro ekonomiku a regulace může ohrozit jejich potenciál.

The real revolution on Wall Street : global finance

Skutečná revoluce na Wall Street : světové finance

The Economist, Vol. 438, (2021) No. 9231, p. 10

V souvislosti s kauzou týkající se investování a diskuzního fóra WallStreetBets na platformě Reddit, která vypukla na přelomu ledna a února 2021, jsou v článku diskutovány změny, ke kterým dochází v oblasti financí obecně. Převratný je především nástup technologií, přičemž trend bude do budoucna zesilovat. Přizpůsobit by se měla i regulace. -- Viz také příspěvek na s. 55.

Miles Kruppa, Henry Sanderson, Philip Stafford, Madison Darbyshire

Trading frenzy forces Robinhood to raise \$2.4bn in fresh injection

Obchodovací běsnění přinutilo Robinhood vybrat 2,4 miliardy dolarů v čerstvé injekci

Financial Times, Vol. 2021, No. 40621 (2.2.2021), p. 1

Platforma Robinhood získala přes 2,4 miliardy dolarů na stabilizaci financí, zatížených nedávnou vlnou obchodů s akciemi ze strany drobných investorů. Financování konvertibilního dluhu je pro Robinhood nutné kvůli zvýšené poptávce po depozitech v akciových clearingových domech. Celkově se tak po týdnu chaotického obchodování podařilo Robinhoodu mít k dispozici 3,4 miliardy dolarů. Vedle dříve méně zajímavých akcií (zejména řetězec Gamestop a síť kin AMC) došlo také ke skokovému zvýšení ceny stříbra o 12 % na hodnotu přes 30 dolarů za unci, nejvyšší hodnotu od r. 2008, ačkoli se nárůst později ustálil na 8 %. Rapidní nárůst ceny akcií a stříbra byl způsoben koordinovaným nákupem akcií maloinvestory koordinovanými pomocí sociální platformy Reddit. -- K tématu viz také s. 8.

Silvo Dajčman, Alenka Kavkler, Peter Mikek, Dejan Romih

Transmission of financial stress shocks between the USA and the euro area during different business cycle phases

Přelévání finančních šoků mezi USA a eurozónou během odlišných fází hospodářského cyklu

E+M *Ekonomie a Management* = *Economics and Management*, Vol. 23, (2020) No. 4, p. 152-165

Analýza transmisí finančních šoků mezi USA a zeměmi eurozóny v dobách tzv. recesních i nerecesních režimů mezi lety 1999-2017. Podle závěrů studie založené na Bayesiánském TVAR modelu je stabilita amerického finančního systému relativně méně citlivá na finanční šoky v eurozóně, než je tomu v opačném případě. Z důvodu vzájemných obchodních vazeb vede finanční napětí v eurozóně k omezení výroby, nicméně neovlivňuje inflaci a nezaměstnanost v USA. Ze závěrů rovněž vyplývá, že růst průmyslové produkce v USA a míra nezaměstnanosti jsou na domácí finanční šoky více citlivé v dobách

recesí, což indikuje nutnost domácí a zahraniční koordinace a monitoringu finančních šoků. Tento postup je přitom podle autorů relevantnější pro Evropskou centrální banku než pro její americký protějšek.

Katie Martin

US watchdog defends Reddit army in battle with hedge funds

Americké dozorčí orgány brání armádu Redditu v bitvě s hedgeovými fondy

Financial Times, Vol. 2021, No. 40619 (30.1.2021), p. 1

Securities and Exchange Commission (Komise pro kontrolu cenných papírů USA) vyzývá k opatrnosti ohledně situace, kdy denní obchodníci, koordinovaní před Reddit, cíleně zvýšili hodnotu Gamestopu o 477 %. Spekulanti koordinovaným postupem donutili tzv. short sellers (obchodníky s cennými papíry v krátkodobém horizontu) dočasně zanechat tohoto způsobu obchodování, včetně Melvin Capital a Citron Capital. Portál Robinhood, jehož prostřednictvím transakce probíhaly, zasáhl proti silně spekulativním obchodům, což způsobilo pokles souvisejících aktiv populárních mezi redditory, především BlackBerry, Nokia a Bed Bath & Beyond. Kritici tohoto kroku tvrdí, že se jedná o snahu zabránit finančnímu úspěchu jinde, než na Wall Street. -- Související analýzy viz s. 10-12.

Astrid Dörner

US-Banken zeigen Stärke

Americké banky ukazují sílu

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 11 (18.1.2021), S. 32

Americké finanční domy JP Morgan Chase, Citigroup a Wells Fargo za poslední čtvrtletí r. 2020 zredukovaly svá rizika o více než 5 miliard dolarů. Tři přední finanční instituce těží především z konjunkturálních balíčků. JP Morgan zvýšil svůj zisk oproti poslednímu kvartálu r. 2019 o 42 procent a zaznamenal ve třetím kvartálu r. 2020 zisk přes 12,1 miliardy dolarů. Citigroup naopak oproti loňskému roku zaznamenala pokles o 7 %. Citigroup také rezervovala 30 miliard dolarů pro případ výpadku splátek úvěrů. Zmíněné banky také na r. 2021 plánují odkup vlastních akcií.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank

Sv. 29, (2021) č. 1

Covid srazil příjmy Čechů, pohoršila si třetina (s. 5); 2021 ve znamení bankovní identity (s. 10-12); Řízení rizik prošlo v bankách během roku 2020 rychlým vývojem (s. 14-18); Přehled regulatorních změn za poslední čtvrtletí roku 2020 (s. 19-21); Evropská regulace bankovníctví jede dál - CRR II a CRD V, Final Basel III (s. 22-23); Elektronický podpis pod drobnohledem aneb jaký a kdy zvolit (s. 26-27); Odklady splátek a jejich záznam v úvěrových registrech (s. 34-35); Doufáme, že naše studie může být použita při budoucích měnověpolitických rozhodováních - rozhovor s D. Ehrenbergerovou (s. 44-45).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

By Daniel Green, Brian T. Melzer, Jonathan A. Parker, and Arcenis Rojas

Accelerator or brake? Cash for Clunkers, household liquidity, and aggregate demand

Akcelerátor či brzda? Program „Cash for Clunkers“, likvidita domácností a agregátní poptávka

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 12, (2020) No. 4, p. 178-211

Autoři v článku hodnotí účinky programu "Car Allowance Rebate System" (CARS; nebo také "Cash for Clunkers"; obdoba tzv. "šrotového"), který byl zaveden v USA v době finanční krize s cílem podpořit výdaje na nákup vozidel a pomoci automobilovému průmyslu. Ke zjištění účinků programu posloužilo srovnání nákupů vozidel, u kterých bylo možné žádat o podporu, a nákupů vozidel, která do programu nespádala. Program vyvolal značnou odezvu - dostupné prostředky byly několikanásobně navýšeny, přesto však byly finance vyčerpány již po měsíci. Dle autorů byla odezva ze strany domácností vyvolána i tím, že program přispěl ke zvýšení likvidity domácností (peníze byly vyplaceny již v době nákupu vozidla a domácnosti tak mohly snadněji žádat o úvěr). V souladu s předchozími výzkumy bylo dále mj. zjištěno, že krátkodobě sice došlo k nárůstu prodejů automobilů, šlo ale pravděpodobně o tzv. mezičasovou substituci. Z dlouhodobého hlediska se prodeje aut nezměnily. - Poznámky.

By Martin Watzinger, Thomas A. Fackler, Markus Nagler, and Monika Schnitzer

How antitrust enforcement can spur innovation : Bell Labs and the 1956 consent decree

Jak může vymáhání v oblasti hospodářské soutěže povzbudit inovace : Bellovy laboratoře a soudní rozhodnutí z r. 1956

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 12, (2020) No. 4, p. 328-359

Autoři v článku posuzují vliv tzv. consent degree (typ soudního rozhodnutí v USA) v soudním sporu s firmou Bell Labs na inovace. Firma Bell Labs byla nucena v r. 1956 jako vertikálně integrovaný monopol vzdát se poplatků za udělování licencí k využívání vynálezů s patentovou ochranou. Rozsudek se týkal všech patentů, tj. i mimo odvětví telekomunikací. Autoři potvrzují, že rozhodnutí trvale podpořilo inovace na trzích mimo odvětví telekomunikací. - Poznámky.

Infrastruggles : investing in infrastructure

Obtížný boj : investice do infrastruktury

The Economist, Vol. 438, (2021) No. 9226, p. 8

Politici po celém světě volají po potřebě investovat do infrastruktury, zkušenosti nicméně naznačují, že projekty se obecně nedaří dokončit včas při dodržení plánovaného rozpočtu. Východiska pro budování infrastruktury jsou jasná: soukromé i veřejné investice stagnují na úrovni 3-4 % HDP, což je v rozvojových i rozvinutých zemích nedostatečná částka. Nízké úrokové sazby i poptávka po obnovitelných zdrojích energie a konektivité jsou v tomto směru příležitosti. Příčin, proč se projekty často nedaří, je několik – mj. je na vině dlouhodobost takových projektů. Úspěch veřejných investic do infrastruktury lze podpořit dvěma faktory – systematickým výběrem projektů dle pečlivě stanovených kritérií a spoluprací se soukromými investory. -- Viz i příspěvek na s. 52-54.

Martin Greive

IWF mahnt Reformen an : Wirtschaftspolitik

Mezinárodní měnový fond urguje reformu : hospodářská politika

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 13 (20.1.2021), S. 8

Shrnutí doporučení Mezinárodního měnového fondu německé spolkové vládě. Dlouhodobě výrazně nízká míra státního zadlužení umožňuje Německu větší volnost při podpůrných programech. MMF nevidí nutnost ve zvyšování daní, zejména z příjmu pro vysokopříjmové skupiny, naopak vidí vhodnou příležitost k investicím, zejména v období uvolněné monetární politiky a nízkých úrokových sazeb. Dle analýzy je dlouhodobá stabilita německé ekonomiky základem pro rychlé zotavení, což v důsledku přispěje ke stabilizaci obchodních partnerů.

Relapse and recovery : the global economy

Opětovné zhoršení a zotavení : světová ekonomika

The Economist, Vol. 438, (2021) No. 9228, p. 57-58

Vyspělé ekonomiky vstupují na počátku r. 2021 do další vlny uzávěr, tentokrát se však neočekávají tak výrazné ekonomické dopady, jako při jarním "lockdownu". The Economist argumentuje třemi faktory: veřejnost se viru již neobává tolik, jako na jaře loňského roku; státy volí vhodněji nastavená opatření; a podniky byly schopné se od začátku pandemie přizpůsobit mj. nákupem výpočetní techniky či novými modely podnikání.

The roaring 20s?

Bouřlivá dvacátá léta?

The Economist, Vol. 438, (2021) No. 9228, p. 7

Naděje vkládané do technologií posledního desetiletí, jako např. chytrých mobilních telefonů, se zatím nenaplnily - k výraznému růstu produktivity tyto technologie nepřispěly. I tak je ale v souvislosti s technickým pokrokem na místě spíše optimismus, a to ze tří důvodů: nejnovější technologie, jako např. mRNA vakcíny či umělá inteligence, v sobě skrývají velký potenciál; investice do technologií jsou na vzestupu a technologie jsou také rychle přijímány, a to nejen na pracovištích. Státy by měly přijímat taková opatření, která pokrok pomohou urychlit (mj. odměny za vyřešení přesně definovaných problémů). -- Viz i související článek na s. 14-16 o financování výzkumu a vývoje a vlivu na hospodářský růst.

Moritz Koch, Till Hoppe, Annett Meiritz, Jens Münchrath, Torsten Riecke

Transatlantische Problemzonen

Transatlantické problémové oblasti

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 15 (22.1.2021), S. 8-9

Shrnutí nových východisek americké zahraniční, obchodní a ekonomické politiky po nástupu prezidenta Joea Bidena. Článek se zabývá jeho postoji ke vztahům k Číně a čínskému vlivu, clům v rámci obchodních válek jeho předchůdce D. Trumpa, sporům o tzv. digitální daň, budoucnosti smlouvy TTIP, klimatické politice i plynovodu Nord Stream 2. -- K tématu viz také s. 3 a 6-7.

Amy Finkelstein and Nathaniel Hendren

Welfare analysis meets causal inference

Analýzy dopadů hospodářsko-politických opatření na společenský blahobyt a kauzální usuzování

The Journal of economic perspectives, Vol. 34, (2020) No. 4, p. 146-167

Ke zjišťování dopadů různých opatření bývají v praxi používány metody založené na porovnávání odhadů nákladů a přínosů takových opatření. Autoři v článku ukazují, jak lze hodnotit dopady na společenský blahobyt prostřednictvím speciálního indikátoru mezní hodnoty veřejných fondů (marginal value of public funds). Je ukázáno, jak indikátor sestavit a jak postupovat, pokud nejsou splněny předpoklady, ze kterých autoři vycházeli. Text je doplněn i odpověďmi na často kladené otázky a možnostmi aplikace indikátoru v praxi (mj. měření dopadů změny mezních sazeb daně z příjmů, zavedení dovozních cel či zvýšení výdajů na vzdělávání). - Poznámky.

Informatika. Počítače

Larissa Holzki

Google droht Australien mit Abschaltung der Suchmaschine

Google hrozí Austrálii pozastavením vyhledávacích služeb

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 16 (25.1.2021), S. 21

Australský návrh zákona o finančním hodnocení autorského obsahu vyvolal ostrou reakci firmy Google. Návrh zákona stanovuje povinnost finanční kompenzace autorské entity, jejíž obsah je šířen online. Jedná se o reakci australské vlády na vzrůstající vliv firem Google a Facebook na společenské a politické záležitosti. Ostrá reakce firmy Google, která v případě schválení zákona, který ukládá povinnost Googlu platit autorům obsahu za jeho užití i v rámci krátkých ukázek textu ve vyhledávání, hrozí pozastavením vyhledávacích služeb pro celý kontinent, je způsobena především možností vytvoření precedentu pro další státy. Facebook v reakci na australský návrh zákona pozastaví zobrazování zpravodajství.

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

Philip Hammond ; rozhovor vedl Carsten Volkery

"Anreiz zur Deregulierung"

Podnět k deregulaci

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 12 (19.1.2021), S. 6-7

Rozhovor s bývalým britským ministrem financí P. Hammondem o nové podobě vzájemných vztahů Velké Británie a EU v oblasti obchodu a financí. Vedle otázek bankovního sektoru, adaptace na nové podmínky přeshraničního provozu a celních pravidel a vztahu s EU se rozhovor dotkl i otázky Severního Irsku. Skepticky se staví k možným irským odstředivým tendencím, jako výzvu pro příští vlády vidí stabilizaci nové situace a užší vztahy s EU a USA.

Britain's place in the world

Velká Británie a její role ve světě

The Economist, Vol. 438, (2021) No. 9226, p. 7

Velká Británie uzavřela po dlouhém vyjednávání 24.12.2020 obchodní dohodu s Evropskou unií. Dle požadavků Velké Británie dohoda neobsahuje téma zahraniční politiky ani obrany. Jakou roli bude hrát Velká Británie ve světě po svém definitivním odchodu z EU? I přes oslabení své pozice ve světě

je Británie stále významným členem nadnárodních uskupení, patří mezi největší přispěvatele do rozpočtu NATO a mimo EU může spolupracovat s podobně smýšlejícími státy na prosazování vlastních zájmů. Úspěch Británie v zahraničí závisí i na domácí situaci, mj. politické a ekonomické. K úpravě vzájemných vztahů s Evropou v oblasti zahraniční politiky a obrany však Británie pravděpodobně nakonec stejně časem dospěje. -- K tématu viz i článek na s. 13-15. -- K dohodě o brexitu viz články na s. 20-22.

Thomas Hanke, Gerd Höhler, Sandra Louven, Hans-Peter Siebenhaar, Christian Wermke

Die Milliarden sind da, aber kaum Pläne

Miliardy tu jsou, ale bez plánů

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 12 (19.1.2021), S. 16-17

Bližší pohled na průběh implementace záchranného balíčku Evropské unie. Balíček o celkovém objemu 750 miliard eur je určen ke zmírnění dopadů ekonomické krize v souvislosti s koronakrizí, jeho čerpání je však podmíněno předložením plánů využití ze strany jednotlivých příjemců do letošního dubna. Poté bude následovat dvouměsíční přezkumné období. Itálie a Španělsko čelí kritice kvůli přílišné obecnosti až vágnosti definovaných plánů využití finančních prostředků; Itálie může z balíčku čerpat až 200 miliard eur, Španělsko 150 miliard. Francie předložila detailní plán investic v infrastruktuře s důrazem na ekologii a snížení daně z výroby, s nárokem na 100 miliard eur. Řecko pak může čerpat granty ve výši 17,8 miliardy eur a úvěry o objemu 12,7 miliardy, v rámci detailního plánu cílí především na digitalizaci a modernizaci veřejné správy.

Dana Heide, Till Hoppe, Stephan Scheuer

China entkoppelt sich von der Weltwirtschaft

Čína se odpoutává od světového hospodářství

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 10 (15.1.2021), S. 17

Prezident Si Ťin-pching oznámil během svého každoročního projevu politický kurz Číny pro následující rok. Zdůraznil v něm nutnost vyšší samostatnosti Číny a zvýšení její nezávislosti na světových trzích, akcentoval protekcionismus vlastních firem. To se podle analýz projeví tvrdší linií čínské zahraniční politiky v obchodních a finančních otázkách, větším dekartelizačním a obecně legislativním tlakem na zahraniční, zejména evropské a americké, firmy působící v Číně, a možným pokračováním obchodních válek nejen prostřednictvím cel, ale i omezením importu do Číny. Investiční dohoda Číny s EU a USA má za cíl zklidnit vzájemné obchodní vztahy a zajistit lepší právní podmínky evropským a americkým firmám působícím na čínských trzích. Současně s tím pracuje Evropská komise na souboru právních nástrojů, které lépe ochrání evropský vnitřní trh před zahraničními aktéry se státními subvencemi, obdobná legislativní opatření připravuje i Německo. Na situaci se podepisuje mj. i posun veřejného mínění vůči Číně během loňského roku a zkušenost s narušením dodavatelských řetězců s klíčovými úseky v Číně.

Jan Mačí

Is there a trend of euroization of EU countries still using their national currencies? : trade and invoicing

Existuje trend euroizace zemí EU, které stále užívají své národní měny? : obchod a fakturace

E+M *Ökonomie und Management* = *Economics and Management*, Vol. 23, (2020) No. 4, p. 182-196

Při vstupu do Evropské unie se ČR, stejně jako šest dalších zemí, zavázala k přijetí společné měny euro. Předpokladem autora je, že mezi zeměmi EU, které dosud nejsou členy Evropské měnové unie, probíhá zejména z důvodu vysoké míry ekonomické provázanosti a výhledů na přijetí společné měny v budoucnu postupná euroizace ekonomiky. Tento proces se odráží mimo jiné na zahraničním obchodu, resp. ve fakturační měně. Cílem autorova textu je rovněž vysvětlit trend fakturování třetím zemím (nečlenům EU), v rámci něž země mimo eurozónu velmi ochotně používají euro a význam jejich národních měn v tomto ohledu postupně klesá. Závěry vycházejí z dat o exportech a importech zkoumaných zemí shromážděných Eurostatem.

Carsten Volkery

Johnsons Brexit-Test

Johnsonův test brexitu

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 1 (4.1.2021), S. 12-13

Shrnutí východisek Velké Británie na začátku nových podmínek platných po brexitu. Článek stručně popisuje situaci v zahraniční a obchodní politice, infrastruktuře, deregulaci v oblasti podnikání a financí, námořního práva a zemědělství. Naznačeny jsou také problémové oblasti, které smlouva reflektuje minoritně, a očekávatelný nárůst byrokracie a zpomalení dodavatelských řetězců.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Niall Ferguson ; rozhovor vedl Julian Heissler

"Wir befinden uns im zweiten kalten Krieg"

"Nacházíme se v druhé studené válce"

WirtschaftsWoche, Jg. 2020, Nr. 52, S. 18-20

Rozhovor s britským historikem Niallem Fergusonem o agendě nastupujícího amerického prezidenta Joea Bidena, budoucnosti obchodních válek, hrozícím konfliktu mezi Washingtonem a Pekingem a měnícím se pohledu Evropy na Čínu.

Mykhaylo Kunychnka

Afrika v mezinárodním obchode : současné výzvy a perspektivy

Ekonomické rozhledy, Sv. 49, (2020) č. 4, s. 451-468

I přes velký demografický a surovinový potenciál dosahuje hospodářský výkon Afriky jen necelá 3 % HDP. Navíc mezi africkými státy existují obrovské hospodářské rozdíly, které plynou z jejich geografické polohy. Ta určuje jak jejich přístup k námořním obchodním cestám, tak i přístup k nerostným surovinám. Příspěvek analyzuje zahraničněobchodní činnost afrických států a její vývoj v období 2005-2015 se zaměřením na teritoriální a komoditní strukturu. S nerostnými surovinami obchodují největší vývozcí kontinentu, jako například Nigérie, Alžírsko, Rovníková Guinea, Gabon atd. Nerostné suroviny od těchto států nově odkupují světové východní mocnosti, jako Čína a Indie, které mají těchto zdrojů nedostatek. Nerostné suroviny (ropa, zemní plyn a vzácné kovy) tak patří mezi nejvyváženější suroviny. V menším množství se z Afriky dále vyváží kakao, ovoce, ořechy nebo motorová vozidla.

Alma Lucero Ortiz, José Carlos Rodríguez, Mario Gómez

E-commerce development in Europe : a panel data analysis 2003-2017

Vývoj e-commerce v Evropě : analýza panelových dat za období 2003-2017

E+M Economie a Management = Economics and Management, Vol. 23, (2020) No. 4, p. 89-101

Elektronické obchodování, tzv. e-commerce, se v posledních letech velmi dynamicky rozšiřuje a do velké míry mění způsob, jakým obchod probíhá. Komerční aktivity, které probíhají skrze internet, se staly pro země významným zdrojem ekonomického růstu. Autoři se proto snaží nalézt odpověď na otázku, jaké proměnné nejvíce ovlivnily vývoj e-commerce a digitální ekonomiky v evropských zemích, přičemž se zaměřují na období od r. 2003 do r. 2017. Vymezují jednotlivé proměnné a zkoumají jejich vzájemný vztah (celkový obrat společností plynoucí z e-commerce; hrubé domácí výdaje na výzkum a vývoj; celkový objem předplatného veřejných mobilních služeb užívajících mobilní technologie, který společnost ve sledovaném období realizovala).

Bohumil Brandejs

Hraniční orientační sloup Československé republiky

Clo-douane, Sv. 54, (2020) č. 12, s. 16-17

V dalším příspěvku z kapitoly dějin celní správy autor představuje okolnosti vytyčení a označení státních hranic po vzniku Československa v r. 1918. Zahrnuty jsou zejména podrobnosti o hraničních sloupech, jejich podobě a počtech.

Simeon Kerr, Andrew England

Saudis dangle 50-year tax holiday in bid to lure foreign groups away from Dubai

Saudská Arábie láká na padesátileté daňové prázdniny ve snaze odlákat zahraniční investory z Dubaje

Financial Times, Vol. 2021, No. 40602 (11.1.2021), p. 1

Saúdská Arábie v rámci „Programu HQ“ vytváří lukrativnější podmínky pro zahraniční firmy, zejména v oborech IT, financí a zpracování ropy. Pobídky tvoří především padesátileté daňové prázdniny, zrušení kvót na zaměstnávání Saúdů a garance ochrany před možnými budoucími regulacemi. Vedle snahy o konkurenci Dubaji (ve Spojených arabských emirátech má regionální pobočku většina předních světových firem). Jde zejména o vylepšení obrazu po vraždě novináře Jamala Chášukdzího v r. 2018 a dalších případech porušování lidských práv.

Dana Heide, Moritz Koch, Hans-Peter Siebenhaar

Wachsende Kritik am EU-China-Deal

Vzrůstající kritika evropsko-čínské smlouvy

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 8 (13.1.2021), S. 13

Komplexní dohoda o investicích mezi Čínou a Evropskou unií (CAI, Comprehensive Agreement on Investment) čelí sílící kritice kvůli neefektivnosti záměru přimět Čínu k přívětivější zahraniční politice prostřednictvím vstřícnosti a obchodu. Dle kritiků je čínský přístup ke smlouvě současně přístupem obchodního partnera a systémového nepřítele. Kritici zejména z řad německé strany Zelených oponují, že tato linie zahraničněobchodní politiky se dlouhodobě ukazuje jako neefektivní, obhájci především z SPD kontrují argumentem preferujícím kooperaci před konfrontací. Silně rezonující politický prvek dohody však v důsledku může přinést konsensus v evropské politice k Číně.

Winners and losers

Vítězové a poražení

The Economist, Vol. 438, (2021) No. 9227, p. 48

Diskuze nad novou obchodní dohodou mezi Čínou a EU a přístupem Evropské unie vůči Číně obecně. Někteří kritici obviňují evropské lídry z naivity - problematika lidských práv a potírání nucené práce v Číně byla v dohodě odsunuta na vedlejší kolej, stejně jako obavy ze závislosti evropských firem na čínském trhu. Spíše než o naivitu však jde podle autora komentáře o mix hájení vlastních zájmů, omezenou moc Evropy a pesimismus lídrů vůči vyhlídkám na spolupráci s administrativou nového amerického prezidenta J. Bidena. Otázkou je, zda nemělo být načasování dohody vhodnější a EU ve svých požadavcích ambicióznější.

Christoph Schlautmann, Carsten Volkery

Zollchaos trotz Brexit-Deal

Navzdory dohodě o brexitu panuje celní chaos

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 12 (19.1.2021), S. 1, 4-5

Odchod Velké Británie z vnitřního trhu EU i přes uzavřenou dohodu o brexitu přinesl komplikace při importu a exportu. Zvýšená byrokracie a související zpomalení přeshraničního pohybu zboží stojí dle odhadu britské celní správy 7 miliard liber ročně, což je srovnatelná částka, jakou Británie doposud přispěla do společné evropské pokladny. Novým úkolem pro exportéry z Británie na evropský trh (přes 150 000 firem) a evropské dovozce opačným směrem je příslušná celní registrace i v případě, že zboží spadá do bezcelní kategorie v rámci dohody. Nezvykle velké množství firem přinejmenším dočasně rezignuje na obchod mezi EU a Británií (přes 30 %), někteří dopravci, jako například německá pobočka DPD, pro leden 2021 zcela pozastavili transport zásilek. Celní systém dále komplikuje smluvní kategorizace zboží pro bezcelní přepravu. Očekávaný propad exportu z Velké Británie pro rok 2021 dosahuje výše 13,5 miliard eur.

Podnik a podnikání

Mittelstand-off : family firms

Malé a střední firmy v mrtvém bodě : rodinné podniky

The Economist, Vol. 438, (2021) No. 9230, p. 49-50

O fungování rodinných podniků v Německu z kulturního pohledu a o sporech, ke kterým v rodinných podnicích někdy dochází kvůli předávání vedení. Text je doplněn konkrétními příklady velkých známých firem a situací, které řešily (např. ustanovení speciálního kodexu či rozštěpení na dva podniky).

Petr Sprinz, Jiří Rahm

Po koronaviru hrozí pandemie zombie společností

Právní rádce, Sv. 28, (2020) č. 12, s. 56-58

Autoři rozebírají mikroekonomické následky pokračující pandemie covid-19 v ČR a zaměřují se na vliv státní politiky veřejné podpory, garancí a legislativních výjimek na úpadky podnikatelů, kteří se dostali do potíží. Zdůvodňují přijetí právní úpravy tzv. lex covid justice I, která do právního řádu přivedla řadu výjimek v oblasti insolvenčního práva a zavedla nový koncept mimořádného moratoria. Cílem mimořádného moratoria bylo pomoci jinak konkurenceschopným a zdravým podnikům prodloužením povinnosti vstupu do formálního procesu insolvenčního řízení. Původní návrh počítal s platností mimořádného moratoria pouze do 31.8.2020, nicméně zákonem lex covid justice II bylo toto období prodlouženo do 30.6.2021. Autoři v té souvislosti upozorňují na existenci tzv. zombie podniků, které dlouhodobě nesplňují předpoklad trvalé udržitelnosti a mohou vést k ekonomické stagnaci hospodářství. Varují před dalším prodloužováním jakýchkoliv zákonných moratorií či omezování povinností, které ve svém důsledku omezí vstup podnikatelů do insolvenčního řízení. -- Viz také čas. Ekonom č. 7/2021, s. 40-41.

By Jorge Guzman and Scott Stern

The state of American entrepreneurship : new estimates of the quantity and quality of entrepreneurship for 32 US states, 1988-2014

Podnikání v Americe : nové odhady kvantity a kvality podnikání ve 32 státech USA v letech 1988-2014

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 12, (2020) No. 4, p. 212-243

Autoři zkoumají stav amerického podnikání v letech 1988-2014, přičemž se soustředí na indikátory kvality spíše než na počty podniků. Navrženy jsou v této souvislosti tři speciální indexy: RECPÍ (Regional Entrepreneurship Cohort Potential Index), EQI (Entrepreneurship Quality Index) a REAI (Regional Entrepreneurial Acceleration Index). Na rozdíl od měřítek kvantity, která u dynamiky podnikání vykazují pokles, naznačují indikátory kvality cyklické výkyvy a závislost na podmínkách na kapitálových trzích. Pravděpodobnost, že start-up dosáhne svého potenciálu, se od 90. let minulého století snížila. - Poznámky.

Pojišťovnictví. Sociální péče

Spencer Bastani, Sören Blomquist, and Luca Micheletto

Child care subsidies, quality and optimal income taxation

Příspěvky na péči o děti, kvalita péče a optimální zdanění příjmů

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 12, (2020) No. 4, p. 1-37

Autoři se zabývají financováním péče o děti v souvislosti s teorií optimálního zdanění, kdy je zároveň zohledňována kvalita péče. Péči o děti lze rozdělit na neformální (rodina) a formální (speciální zařízení typu jesle či školka). Formální péče je velmi prospěšná pro děti ze slabšího sociálního prostředí. Kvalita péče přispívá k rozvoji lidského kapitálu a je zohledněna ve funkci užítku. V článku je použit model kalibrovaný na data z USA a je zjišťováno, za jakých podmínek by měly být výdaje na péči daňově zvýhodněny. - Poznámky.

Jitka Konopásková, Jana Rychtářová

Mezinárodní spolupráce : historie a současnost

Národní pojištění, Sv. 51, (2020) č. 12, s. i-xiii

Speciál odborného měsíčníku České správy sociálního zabezpečení, který se věnuje mezinárodní spolupráci této organizace a shrnuje její historii i současný stav s výhledy do budoucna. Autorky popisují, v čem mezinárodní spolupráce ČSSZ spočívá a jaké má benefity. V současnosti se mezinárodní agenda objevuje v asi 10 % případů, které jsou ČSSZ zpracovávány. Aktuálně se očekává spíše zvýšení objemu této agendy, a to zejména kvůli novým mezinárodním smlouvám o sociálním zabezpečení, migraci či kvůli nové legislativě EU. V článku je přehledně popsán stav mezinárodní spolupráce před vstupem do EU i její zásadní milníky. V neposlední řadě je prostor věnován koordinaci sociálního zabezpečení mezi členskými zeměmi Unie, jež spočívá hlavně v principu rovnosti zacházení a principu jednoho pojištění, který garantuje, že osoba může být pojištěna pouze v jednom státě. V této souvislosti je zmíněn systém EESSI, který umožňuje elektronickou výměnu údajů o sociálním zabezpečení, a tím efektivní provádění příslušných koordináčních nařízen.

Jaroslav Vostatek

Modely financování dlouhodobé péče

Fórum sociální politiky, Sv. 14, (2020) č. 6, s. 2-14

Autor analyzuje vybrané země OECD s ohledem na jejich systémy financování dlouhodobé péče, přičemž klade důraz na propojení se systémy zdravotní péče. Ve své analýze vychází ze tří teoretických modelů: liberálního, konzervativního a sociálně-demokratického, které zevrubně popisuje a snaží se s jejich pomocí charakterizovat přístupy jednotlivých zkoumaných zemí. Dále se zaměřuje na konkrétní případ Německa, které navzdory svému spíše konzervativnímu přístupu zaujímá v posledních letech značně liberální postoj. Reformy, které v tomto směru v minulých letech uskutečnilo, jsou podrobeny rozsáhlé analýze. Autor jednotlivé sociální modely kriticky hodnotí a dochází k závěru, že perspektivním se nejeví ani konzervativní, ani liberálně sociální model, naopak jako vhodný se ukazuje zejména sociálně-demokratický model, který nevylučuje dílčí privatizaci, ale současně deklaruje občanské právo na kvalitní dlouhodobou péči.

Jaroslav Mesršmíd

Světové pojišťovnictví pod vlivem pandemie

Pojistné rozpravy, Sv. 2020, č. 37, s. 41-47

Nemoc covid-19 se poměrně rychle rozšířila během 1. pololetí r. 2020 do celého světa. Přinesla utlumení či dokonce zastavení ekonomického života ve spoustě zemí. Článek vychází ze studie o vývoji světového pojišťovnictví, kterou vydal Swiss Re Institute (SRI) v červenci 2020. Přes všechny nejistoty a rizika příštího vývoje se v ní pokusil o prognózu pro období 2020-2021, která je založena na několika scénářích a modelování. Mezi výstupy studie se objevuje i pozitivní předpoklad, že po pandemii by mělo v globálním pojišťovnictví nastat rychlé zotavení. Autor charakterizuje dopady covid-19 na dlouhodobé trendy v pojišťovnictví, škody a jejich vliv na pojistné sazby, celkové globální pojistné v r. 2019 i vývoj v oblasti životního i neživotního pojištění. Zdůrazňuje, že riziko pandemie je v pojistných podmínkách obvykle vyloučeno, nicméně globální výše pojistných plnění nebude nikterak zanedbatelná. SRI pracuje se středním odhadem pojištěných škod ve výši cca 55 mld. dolarů. - Poznámky. Plný text dostupný z: <http://www.pojistnerozpravy.cz/archiv>

Lucie Kábelová, Markéta Arltová

Účinnost rodinné politiky v České republice

Politická ekonomie, Sv. 68, (2020) č. 6, s. 679-694

Článek se zabývá účinností nástrojů, které jsou využívány k podpoře rodin s dětmi v České republice. Úhrnná plodnost se od počátku 90. let 20. století drží pod hranici prosté reprodukce, což má za následek významné změny ve věkové struktuře obyvatelstva, jejíž složení má vliv nejen na fungování veřejných financí. Autorky za pomoci vícenásobného regresního modelu odhadují vliv daňových, sociálně dávkových a ekonomických faktorů na úhrnnou plodnost v letech 1993-2018. Vycházejí z názoru, že populační chování je ovlivněno různými neekonomickými faktory, nicméně se domnívají, že vliv ekonomických faktorů je významný. Výsledky analýzy ukazují, že v ČR je plodnost pozitivně ovlivňována zajištěním služeb v podobě mateřských škol a stimulačně působí také výše sociální

dávkové podpory rodin. Nepříznivá ekonomická situace, která se projevuje růstem nezaměstnanosti, naopak plodnost snižuje. Vliv daňové podpory rodin na plodnost nebyl prokázán, což je zřejmě způsobeno tím, že tato podpora je finančně mnohem menší než sociální dávková podpora. - Poznámky.

Alexander Kult, Jan Škrabka

Zásahy orgánu dohledu do autonomie vůle v oblasti pojištění

Daně a finance, Sv. 28, (2020) č. 1-4, s. 33-38

Příspěvek se zabývá zásahy České národní banky v oblasti pojišťovnictví s využitím dohledových benchmarků. Autoři nejprve shrnují kompetence ČNB v oblasti dohledové činnosti v pojišťovnictví a právní povahu dohledového benchmarku a dohledové výzvy. Dále se zaměřují na požadavky vyplývající z dohledového benchmarku č. 3/2019 ve věci zásahů do pojistných podmínek a plnění práv a povinností ze smlouvy a na dohledovou výzvu na základě tohoto benchmarku. Je zdůrazněno, že ovlivňování autonomie vůle z pohledu dohledového orgánu připadá v úvahu v podstatě jen u investičního životního pojištění. Autoři považují za nesprávnou praxi, pokud ČNB vydá dohledový benchmark, v rámci něhož se očekávání dohledového orgánu aplikují do minulosti, neboť je to v rozporu s principy legitimního očekávání a právní jistoty. - Poznámky.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Eastern Europe's brain gain

Příliv mozků do východní Evropy

The Economist, Vol. 438, (2021) No. 9230, p. 23

V důsledku pandemie covid-19 se v r. 2020 vrátilo do východní Evropy mnoho osob, které v minulosti emigrovaly za prací na Západ. V některých zemích se trend zpětné migrace nicméně kvůli zavírajícím se nůžkám mezi členskými zeměmi EU objevil již před pandemií. V článku je mezi příklady zmíněna i Česká republika jako země, která si od vstupu do EU ekonomicky polepšila (míra nezaměstnanosti klesla z 9 % v r. 2004 na 2 % před propuknutím pandemie). Počet osob, které se vrátily, je však ve východní Evropě v porovnání s osobami, které odešly, stále mnohem nižší. Řada osob dále uvažuje o návratu do zahraničí, až pandemie pomine. Z hlediska migrace za prací se také liší možnosti tzv. bílých a modrých límečků (u kvalifikovaných kancelářských pozic nebývá výjimkou práce na dálku ze zahraničí).

It's a bot time

Příchod robotů

The Economist, Vol. 438, (2021) No. 9228, p. 62

O možných vlivech robotizace na trh práce. Dle dřívějších prognóz mělo být nyní v provozu daleko více robotů, to však neznamená, že umělá inteligence nepřichází. Podle nových ekonomických studií se zdá, že umělá inteligence je skutečně na vzestupu, avšak pomaleji, než se očekávalo. Tato problematika souvisí i s tím, zda s rostoucím přijetím nových technologií vzroste produktivita, a k jakým změnám případně dojde na trhu práce (zda bude vzestup umělé inteligence provázen zánikem pracovních míst, nebo naopak tvorbou nových).

Jan Vlach

Konvergence české ceny práce

Fórum sociální politiky, Sv. 14, (2020) č. 6, s. 29-35

Příspěvek sleduje vývoj České republiky v letech 2009-2019 s ohledem na její konvergenci ke skupině zemí EU 15. Na základě dat Eurostatu a ČSÚ autor analyzuje vývoj ceny práce, cenové hladiny i měnový kurz a hodnotí úspěšnost ekonomické konvergence ČR k vyspělým tržním ekonomikám. Porovnávají jsou mimo jiné jednotkové náklady práce v jednotlivých zemích, mezinárodní přírůstky průměrného výdělků nebo index cenové hladiny. Autor dochází k závěru, že podhodnocený kurz v kombinaci s politikou tzv. levné práce vedl ke zpomalení mzdové konvergence, která měla dopad na životní úroveň obyvatel ČR. Dále upozorňuje na to, že velká část následných investic je realizována v zahraničí a pouze část z nich se uplatní na českém území. Snížení daňové zátěže výdělků, které je plánováno v souvislosti s pandemií nemoci COVID-19, podle autora prodlouží odliv kapitálu z ČR. - Poznámky.

Lucie Meixnerová, Michal Krajňák

Macroeconomic time series affecting the minimum and average wages of V4 countries

Makroekonomické časové řady ovlivňující minimální a průměrné mzdy zemí V4

E+M *Ekonomie a Management* = *Economics and Management*, Vol. 23, (2020) No. 4, p. 4-22

Autoři se zabývají tématem průměrných a minimálních mezd v zemích Visegrádské čtyřky (ČR, Polsko, Maďarsko a Slovensko). Hodnotí zejména vlivy různých makroekonomických proměnných, jako jsou HDP, nezaměstnanost, zdanění práce či index spotřebitelských cen, na výši průměrné a minimální mzdy. Na základě dat získaných z národních statistických úřadů, OECD a Eurostatu docházejí k závěru, že s ohledem na minimální mzdu nelze najít žádnou spojitost s výše uvedenými makroekonomickými ukazateli, jelikož každá ze zkoumaných zemí má vlastní systém regulace minimálních mezd, který je zcela nezávislý na makroekonomických ukazatelích. Co se týká průměrné mzdy, zde je nejvýznamnější vliv míry zdanění práce, jejíž sazba může mít na výši průměrných mezd pozitivní či negativní vliv.

Ladislav Jouza

Ochrana osobnosti zaměstnance v pracovněprávních vztazích

Národní pojištění, Sv. 51, (2020) č. 12, s. 15-16, 20

Článek pojednává o ochraně osobnosti zaměstnance v pracovněprávních vztazích, která se dle Ústavy ČR řadí mezi základní lidská práva. Listina základních práv a svobod uvádí, že každý má právo na zachování lidské důstojnosti, ochranu před zasahováním do soukromého života a před zneužíváním osobních údajů. V kontextu pracovněprávních vztahů je ale ochrana osobnosti vnímána ještě širěji a vztahují se na ni také ustanovení ze zákoníku práce. Autor se postupně věnuje otázkám ochrany údajů v osobním spisu a ochraně údajů o zaměstnanci. Zaměstnavatel nesmí sdělovat jinému zaměstnavateli informace nesouvisející s pracovní činností, přičemž učinit tak může pouze se souhlasem zaměstnavatele. Stejná pravidla se vztahují také na případ předávání informací státnímu orgánu.

Sascha Stiegler

Probezeit – Neujustierung durch die „Arbeitsbedingungen-Richtlinie“

Zkušební doba – úprava podle „směrnice o pracovních podmínkách“

Der Betrieb, Jg. 73, (2020) Nr. 48, S. 2577-2582

Zkušební doba dává zaměstnanci i zaměstnavateli potřebný prostor lépe vyzkoušet a případně upravit podmínky pracovního poměru. Ačkoliv v německé praxi tato doba činí šest měsíců, autor si v článku klade otázku, zda by delší zkušební období bylo právně přípustné. Reformy pracovního práva a návrhy na jeho novelizaci se totiž v posledních letech objevují stále častěji, čemuž aktuálně přispěla také koronavirová pandemie a změny, které do pracovních podmínek vnesla. Autor v úvodu zasazuje problematiku do kontextu a v úvahu bere aktuální legislativní úpravu včetně navrhovaných změn v rámci tzv. směrnice o pracovních podmínkách (2019/1152/EU). Zabývá se rozdílnou zkušební dobou v případě pracovního poměru na dobu určitou a na dobu neurčitou a rozebírá možnosti prodloužení této lhůty. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M12.

Barbora Cvinerová, Václav Bělohoubek

Stát si neví rady s trestáním švarcsystému

Právní rádce, Sv. 28, (2020) č. 12, s. 30-35

Příspěvek vychází z průzkumu rozhodovací praxe osmi oblastních inspektorátů práce za tříleté období v oblasti kontrol švarcsystému. Autoři nejprve popisují praxi nelegální práce v ČR a přibližují zastřený pracovněprávní vztah i sankce za umožnění výkonu nelegální práce. Dále shrnují judikaturu věnující se rozhodování o hranici mezi závislou prací a spoluprací založenou na podnikatelském vztahu a zdůrazňují význam svobodné vůle smluvních stran zvolit si smluvní typ, který oběma vyhovuje. Uvádějí, že posouzení, zda jde v daném případě o legitimní podnikatelský vztah nebo o zakázaný švarcsystém je mnohdy složité. To dokládá i zpracovaná statistika pokutování švarcsystému, která jasně ukazuje, že k jeho trestání neexistuje mezi inspektoráty práce jednotný přístup. - Poznámky.

The fight over fifteen**Boj o patnáctku**

The Economist, Vol. 438, (2021) No. 9230, p. 63

Nový americký prezident J. Biden zvažuje zvýšit federální minimální hodinovou mzdu v USA z dnešních 7,25 \$ na 15 \$. Změně je nakloněna většina americké veřejnosti i téměř polovina republikánů. Názory ekonomů jsou však protichůdné. Historie nepotvrdila dřívější obavy odborníků, že minimální mzda povede k rušení pracovních míst ve velkém - firmy mají větší prostor k přizpůsobení, než se v minulosti myslelo. Situace nicméně není ve všech státech USA stejná. V některých z nich je minimální mzda vyšší už teď, jiné se naopak dosud řídily federálním limitem a není jisté, zda nebude docházet k propouštění nebo zvyšování cen. Otázkou je dále, jaké změny tak velké navýšení minimální mzdy vyvolá v celé ekonomice.

Till von Wachter

The persistent effects of initial labor market conditions for young adults and their sources**Přetrvávající účinky podmínek na trhu práce při vstupu na tento trh u mladých dospělých a jejich zdroje**

The Journal of economic perspectives, Vol. 34, (2020) No. 4, p. 168-194

Osoby, které vstupují nově na trh práce v době ekonomické recese, se mohou podle odborníků potýkat s dopady této skutečnosti ještě řadu dalších let. Příčinou jsou mj. ztížené možnosti měnit práci. Autoři v článku analyzují střednědobé a dlouhodobé dopady vstupu na trh práce v době recese a docházejí k různým závěrům o délce trvání tohoto znevýhodnění, dopadech na různé skupiny pracovníků, vlivu na výši mezd i vlivu na další oblasti, mj. kriminalitu, zakládání rodin či mortalitu. Předloženy jsou také dvě teorie z literatury, které vysvětlují, proč k popsáným dlouhodobým dopadům dochází. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Práce a mzda**Sv. 69, (2021) č. 1**

Daňové aktuality - daňový balíček a paušální daň (s. 9); Pracovnílékařské prohlídky a posudky v nouzovém stavu od 8.12.2020 (s. 10-11); Minimální a zaručená mzda dle zákoníku práce a prováděcích nařízení vlády od 1.1.2021 (s. 12-15); Náhrada mzdy, platu nebo odměny z dohod konaných mimo pracovní poměr při dočasné pracovní neschopnosti (karanténě) od roku 2021 (s. 16-20); Povinný podíl za rok 2020 (s. 21-27); Zdravotní pojištění na přelomu let 2020 a 2021 v příkladech (s. 31-35); Dohoda o pracovní činnosti a překážka v práci na straně zaměstnavatele - judikát NS sp. zn. 21 Cdo 1840/2020 (s. 46-49); Pracovní právo - jiné překážky v práci na straně zaměstnavatele, dovolená za kalendářní rok (s. 50-51).

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM]**Sv. 16, (2021) č. 3**

Zvýšení minimální i zaručené mzdy (s. 3-5); Zahraniční stravné - nově v r. 2021 (s. 7-8); Valorizace 2021 (s. 12-15); Komplikované případy dovolené v roce 2021 (s. 19-22); Zákon o zaměstnanosti v číslech roku 2021 (s. 28-31); Archivace mzdové agendy (s. 32-35); Zrušení superhrubé mzdy, dvě sazby daně, zvýšení slevy na poplatníka (s. 36-38); Zdanění fyzických osob - po novele č. 609/2020 Sb. (s. 39-41); Valorizace důchodů - 1. leden 2021 (s. 55-58); Ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou - po novele (s. 69-73); Změny v daňové oblasti od roku 2021 - u neziskového sektoru a veřejně prospěšných poplatníků (s. 74-77); Trestné činy ve zdravotnictví (2.) (s. 78-79).

Právo

Dominik Vítek, Lenka Suchánková

Advokátní tajemství v cloudu

Bulletin advokacie, Sv. 2020, č. 12, s. 19-22

Autoři článku se zamýšlejí nad tím, zda lze ochranu důvěrných klientských informací účinně zabezpečit i v cloudovém prostředí, zejména ve vztahu k pravomocem orgánů činných v trestním řízení. - Poznámky.

Jakub Handrlíka

Aplikace cizího veřejného práva v řízeních před správními orgány

Časopis pro právní vědu a praxi = Legal studies and practice journal, Sv. 28, (2020) č. 4, s. 565-585
Zatímco otázky aplikace cizího práva při rozhodování ve věcech civilního práva jsou tradičně předmětem zájmu právní nauky, problematika aplikace cizího veřejného práva správními orgány byla v odborné literatuře tematizována jenom zřídka. Důvod je zřejmý: aplikace cizího práva v soukromoprávních věcech byla státy tradičně připouštěna, protože režimy civilního práva v různých jurisdikcích byly považovány za vzájemně rovné. Co se týče práva veřejného, státy takovou rovnost v zásadě nepřipouštěly a naopak vyžadovaly, aby bylo ve věcech veřejného práva aplikováno vnitrostátní správní právo. I přes tato odmítavá stanoviska ale právní úprava případy, kde mají správní orgány aplikovat cizí právo, připouští. Stát tedy může, když to pokládá za vhodné k řešení konkrétního problému, odkázat na aplikaci cizího veřejného práva. - Poznámky.

Kamil Jelínek

Meze soudního dotváření a interpretace práva správními soudy v kontextu vybraných ustanovení zákona o zadávání veřejných zakázek

Správní právo, Sv. 53, (2020) č. 8, s. 435-446

Článek je věnován problematice soudního dotváření práva, především jeho ústavním a zákonným limitům. Autor na konkrétních praktických příkladech z oblasti práva veřejných zakázek demonstruje hranice mezi přípustným a excesivním dotvářením práva správními soudy. Zaměřuje se na soudní rozhodnutí, jejichž předmětem přezkumu byla rozhodnutí ÚOHS v oblasti dozoru nad zadáváním veřejných zakázek prostřednictvím jednacího řízení bez uveřejnění podle § 63 odst. 3 a odst. 5 ZZVZ. - Poznámky.

Ondřej Drachovský

Neúměrné zkrácení a jeho působení v právu obchodních korporací

Obchodněprávní revue [OR], Sv. 12, (2020) č. 4, s. 229-240

Článek zprostředkovává českému právnímu prostředí závěry několika rozhodnutí rakouských soudů. Vedle laesionis enormis (neúměrného zkrácení), které je ústředním tématem, se článek dotýká též souvisejících smluvních konstrukcí, včetně jejich možného využití v poměrech naší právní úpravy. Autor si pokládá dvě základní otázky: Nalezne právní úprava neúměrného zkrácení své uplatnění v oblasti českého práva obchodních korporací? Nakolik lze přenášet rakouská řešení do našich poměrů? - Poznámky.

Petra Věžníková

Novela autorského práva pro digitální věk

Právní rádce, Sv. 29, (2021) č. 1, s. 54-56

Článek informuje o nejvýznamnějších změnách, které přináší návrh české právní úpravy reagující na změny v autorském právu na evropské úrovni. Jedná se o implementaci směrnice č. 2019/790/EU, upravující autorská a související práva na jednotném digitálním trhu (DSM směrnice), a směrnice č. 2019/789/EU, upravující některá pravidla pro on-line a převzatá vysílání. Je přiblížena nová úprava ochrany vydavatelů tiskových publikací v souvislosti s jejich on-line užitím, právo autora díla na přiměřený podíl na příjmech vydavatele tiskové publikace i zásada vhodné a přiměřené odměny pro autory a výkonné umělce za poskytnutí licence. Dále se autorka věnuje institutu dodatečné, tzv. bestsellerové odměny, povinnosti nabyvatele licence předkládat autorovi pravidelně informace o užití jeho díla, podmínkám možnosti zrušení nebo omezení licence a úpravě užití autorských děl poskytovateli služeb pro sdílení obsahu on-line. Krátce také zmiňuje nárok na náhradní odměny, doplňkové on-line služby vysílatelů i nové výjimky z výlučných autorských práv. - Poznámky.

Pavel Ondřejek

Proporcionalita opatření přijímaných ve výjimečných stavech

Časopis pro právní vědu a praxi = Legal studies and practice journal, Sv. 28, (2020) č. 4, s. 613-629
Princip proporcionality (přiměřenosti) je jakožto univerzální kritérium přezkumu ústavnosti nezbytné uplatňovat i při přezkumu opatření přijatých ve výjimečných stavech, a to zejména v souvislosti se současnou epidemií nemoci COVID-19 a se zásahy do základních práv, která tato opatření způsobují.

Proporcionalita současně vyžaduje zhodnocení adekvátní míry zdrženlivosti v rámci jednotlivých kroků testu proporcionality. Autor argumentuje, že i přes požadovanou zdrženlivost je ale vždy potřeba aplikovat test proporcionality na přezkum každého dílčího opatření. - Poznámky.

Michal Kalina

Rychlejší oddlužení vyvolává spory

Právní rádce, Sv. 29, (2021) č. 1, s. 18-20

Pohled na připravovanou novelu insolvenčního zákona, která reaguje na evropskou směrnici o restrukturalizaci a insolvenční (č. 2019/1023/EU). Režim oddlužení by měl být rozšířen i na nepodnikající fyzické osoby, maximální délka trvání oddlužení se sjednotí na tři roky. Očekává se, že zkrácení doby oddlužení zvýší poměrně nízký počet osobních bankrotů. Prostřednictvím poslaneckého pozměňovacího návrhu by měla novela odstranit tzv. vyvratitelnou domněnku, tedy prověření, zda dlužník neporušil povinnost vynaložit veškeré úsilí k uspokojení věřitelů a zaplatil alespoň 30 procent pohledávek. Příspěvek dále identifikuje pozitivní a negativní dopady navrhovaných změn.

Jan Šobora

The contemporary state of regulation of digital economy in the Czech Republic

Současný stav regulace digitální ekonomiky v České republice

Daně a finance, Vol. 28, (2020) No. 1-4, p. 55-60

Autor analyzuje, zda je současný stav regulace v ČR dostatečný pro efektivní regulaci služeb spadajících do digitální ekonomiky. Rozlišuje mezi digitálními službami, které vyžadují přísnější regulaci, a mezi těmi, jejichž přeregulovanost by byla kontraproduktivní či dokonce škodlivá. Přináší porovnání oblasti poskytování digitálních služeb jako podnikání a oblasti sdílené ekonomiky, identifikuje kritéria jejich odlišnosti a podrobněji představuje regulaci on-line platform (zejména Airbnb a Uber). V závěru shrnuje možné přístupy v oblasti regulace digitálních služeb i na základě zahraničních zkušeností. - Poznámky.

Filip Ščerba

Změny trestního zákoníku provedené novelou č. 333/2020 Sb. a jejich důsledky

Trestněprávní revue, Sv. 19, (2020) č. 4, s. 187-193

Článek se zaměřuje na důležité změny, které přinesla novela č. 333/2020 Sb. do hmotněprávní úpravy obsažené v trestním zákoníku. Novela výrazným způsobem ovlivnila právní úpravu ukládání trestů. Soudy nově budou muset při ukládání trestů přihlížet k tomu, že věc byla vyřízena s využitím institutu dohody o vině a trestu, prohlášení viny nebo označení podstatných skutečností za nesporné. Došlo ke zrušení možnosti přeměnit trest obecně prospěšných prací (při jeho nerespektování) na trest domácího vězení či peněžitý trest. Právě úprava peněžitého trestu doznala několika důležitých změn. Článek neopomíná ani zvýšení hranic určujících jednotlivé kategorie majetkových škod, resp. majetkového prospěchu, přičemž se soustředí na praktickou a důležitou otázku týkající se nutnosti aplikace § 419 TrZ v trestních věcech pravomocně skončených před účinností novely č. 333/2020 Sb. - Poznámky.

Kateřina Staňková, Barbora Sahánková

Změny v ochraně před zjevným zneužitím práva

Právní rádce, Sv. 29, (2021) č. 1, s. 42-46

Autorky blíže rozvádějí problematiku institutu zjevného zneužití práva ve veřejném právu tak, jak jej pojmají správní soudy. V současné době projednává Poslanecká sněmovna dva návrhy zákonů, jež mají potenciál vyřešit hlavní problémy spojené s dosavadním výslovným nezakotvením zásady zneužití práva v českém veřejném právu. Informují o projednávané novele právní úpravy problematiky šikanózních žádostí o informace (sněmovní tisk č. 633) i o zakotvení zjevného zneužití práva jako jednoho z důvodů nepřípustnosti správní žaloby a možnosti uložit pořádkovou pokutu za takové jednání dle soudního řádu správního. - Poznámky.

Statistika. Demografie. Sociologie

Veronika Ptáčková, Jakub Fischer

Can the business tendency survey predict the economic indicators in Czechia?

Může průzkum tendence podniků předpovídat ekonomické ukazatele v Česku?

Statistika, Vol. 57, (2020) No. 3, p. 256-264

Průzkum tendence podniků (Business Tendency Survey, BTS) je důležitý zdroj dat naznačující současný a budoucí vývoj národní ekonomiky. Dokáže předpovídat vývoj hrubého domácího produktu a hrubé přidané hodnoty. Autoři se snaží nalézt nejlepší způsob předpovědi pro českou ekonomiku, k čemuž využívají tzv. Grangerův test kauzality, s jehož pomocí demonstrují, že indikátory průzkumu tendence podniků jsou pro předpovídání vývoje ekonomiky přínosné. - Poznámky.

Emmanuel Saez and Gabriel Zucman

The rise of income and wealth inequality in America : evidence from distributional macroeconomic accounts

Vzestup příjmových a majetkových nerovností v USA : zjištění z distribučních národních účtů

The Journal of economic perspectives, Vol. 34, (2020) No. 4, p. 3-26

Autoři se v článku zabývají měřením příjmových a majetkových nerovností prostřednictvím tzv. "distribučních národních účtů" (distributional national accounts), které byly vyvinuty v USA ve spolupráci s odborníky z World Inequality Lab. Dříve se k měření nerovností vycházelo z jiných zdrojů (z šetření u domácností či z daňových přiznání), tyto zdroje mají však omezenější vypovídací hodnotu. V článku je shrnut vývoj měření nerovností i okolnosti, které vedly k vytvoření speciálních národních účtů, a jsou okomentovány i alternativní metody. Dále je popsáno, jak lze účty využít k měření daňové progresivity či ke zjišťování vlivu sociálních dávek na nerovnosti. - Poznámky. -- K tématu nerovností ve společnosti viz i články na s. 27-51 a 52-78.

Účetnictví

Tomáš Sluka, Nikola Kortanová

Finanční majetek v účetnictví veřejného sektoru.pokračování

Účetnictví nevýdělečných organizací a obcí, Sv. 2020, č. 4, s. 37-41

V pokračování článku o finančním majetku u účetních jednotek veřejného sektoru se autoři zabývají způsoby nabytí a pozbytí majetkových cenných papírů. Příslušné postupy účtování jsou prezentovány na konkrétních příkladech. Následně se věnují účtování o dluhových cenných papírech. -- Pokračování z č. 2/2020.

Petr Zima

Velikostní přírážka při oceňování podniků

Právní rádce, Sv. 28, (2020) č. 12, s. 40-44

Bližší k oceňování podniků pro účely stanovení výše protiplnění při vytěsnění akcionářů, zejména k přípustnosti použití tzv. přírážky za menší tržní velikost společnosti (přírážka za malou tržní kapitalizaci či velikostní přírážka). Prostřednictvím velikostní přírážky lze zvýšit diskontní míru jen o několik procent, avšak současně s touto úpravou lze hodnotu společnosti snížit o desítky procent díky tzv. odúročení. Autor ukazuje, že koncept velikostní přírážky je velmi kontroverzní, a zvažuje, zda tuto přírážku používat i v případech, kdy je nutné objektivně stanovit spravedlivou hodnotu určitého aktiva. Své závěry dokládá relevantní judikaturou a přibližuje kritiku používání této metody v zahraniční odborné literatuře. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Auditor

Sv. 27, (2020) č. 10

Zásadní změny v právní úpravě obchodních korporací od 1. ledna 2021 (s. 4-8); Bilanční pravidla pro rozdělení vlastního kapitálu v novele ZOK (s. 9-13); Odložená daň při přeměnách a nepeněžitých

vkladech (s. 14-26); O novinkách v zákoně o obchodních korporacích: rozhovor s Petrem Šukem, předsedou senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu (s. 27-29); ISA 540 Audit odhadů – hlavní změny (s. 29-31); Časté dotazy k provádění fyzické inventury v čase COVID-19: dotazy a odpovědi z oblasti metodiky auditu (s. 31-35).

Účetnictví nevýdělečných organizací a obcí

Sv. 2020, č. 4

Od hliněných destiček až po umělou inteligenci aneb Evoluce v účetnictví pokračuje a (nebezpečně) zrychluje (s. 2-8); Online vzdělávání v účetnictví - účelné a efektivní (s. 9-17); Vybrané aspekty správy pohledávek v organizačních složkách státu (s. 18-22); Metodická podpora účetnictví státu (s. 22-29); Bližší seznámení se sektorem zdravotnictví při sestavování účetních výkazů za Českou republiku (s. 30-36); Finanční majetek v účetnictví veřejného sektoru - pokračování (s. 37-41); Některé poznámky k rozpočtové skladbě (s. 42-46).

Unes - účetnictví neziskového sektoru

Sv. 19, (2021) č. 1

Nejvyšší správní soud vydal nové platové rozhodnutí - poskytování platů dle zákona č. 106/1999 Sb. coby informace zasahující do soukromí - judikát čj. 2 As 88/2019-29 (s. 16-18); Účetnictví společenství vlastníků jednotek - 10. část (s. 19-23); Zprávy o činnosti výborů pro audit a jejich vyhodnocení - 1. část (s. 25-30); Novela zákona o daních z příjmů zaměřená na podporu neziskového sektoru - legislativní novinky s komentářem (s. 31-32).

Veřejná správa

Michal Kalina

Digitalizaci úřadů čeká klíčový rok

Právní rádce, Sv. 28, (2020) č. 12, s. 22-23

Shrnutí očekávaného pokroku v digitalizaci veřejné správy v České republice v r. 2021. Mezi hlavní kroky má patřit sestavení katalogu služeb, které budou moci využívat občané, podnikatelé a jejich zástupci při elektronickém styku s úřady. Katalog služeb vychází ze zákona o právu na digitální služby. Druhou významnou změnou bude napojení několika tuzemských bank na autentizační funkce ke službám státu. Poté se k portálům veřejné správy lidé budou moci přihlásit přes údaje do svého internetového bankovníctví (bankovní identita). Autor též přibližuje některé obavy ze strany odborné veřejnosti o naplňování cílů digitální ústavy. Uvádí, že také v rámci hodnocení EK prostřednictvím indexu DESI 2020 zaostává ČR dlouhodobě v oblasti elektronizace veřejných služeb.

Csaba Csorba, Josef Hlavička

Dynamický nákupní systém a jeho změny po chystané novelizaci ZZVZ

Veřejné zakázky, Sv. 2020, č. 6, s. 38-40

Dynamický nákupní systém (DNS) je flexibilním nástrojem pro veřejné zakázky, který upravuje část šestá hlavy III zákona o zadávání veřejných zakázek č. 134/2016 Sb. Příspěvek představuje vybrané změny navrhované v rámci novelizace ZZVZ zaměřené na právní úpravu dynamického nákupního systému (např. změna délky trvání zavedeného DNS, čestné prohlášení o splnění kvalifikace, výjimka „nesčítání“ předpokládané hodnoty zakázky pouze pro podlimitní režim, uložení zákazu zadávání minitenderů až do provedení nápravy podmínek DNS zadavatelem). Autoři také přibližují předmět DNS, systém kvalifikace jako specifickou podobu DNS pro zadavatele sektorových veřejných zakázek a propojení DNS a elektronických katalogů (podle § 215 ZZVZ). - Poznámky. -- K praktickému využití DNS viz s. 41-44.

Pierre Bauby, Mária Horeháková, Jana Marasová

Liberalisation of public services in the European Union and its effects : case study of Slovakia

Liberalizace veřejných služeb v Evropské unii a její účinky : případová studie Slovenska

Ekonomické rozhledy, Vol. 49, (2020) No. 4, p. 359-384

Článek se zabývá liberalizací veřejných služeb v Evropské unii. Konkrétně se věnuje třem důležitým veřejným sektorům (železniční doprava, energetické a poštovní služby) ve čtyřech členských státech EU - Francii, Německu, Španělsku a na Slovensku. Slovensku je věnována kvůli jeho specifické situaci

největší pozornost. Autoři zkoumají ekonomické a sociální dopady liberalizace služeb zmíněných veřejných sektorů. Docházejí k závěru, že liberalizace veřejných služeb měla na Slovensku příznivé dopady, a to na kvalitu a rozsah služeb, i když je zde stále prostor pro zlepšení.

Kamil Jelínek

Objasnění a doplnění nabídky : jak se v tom vyznat?

Veřejné zakázky, Sv. 2020, č. 6, s. 51-53

Blíže k vymezení aplikačních mantinelů možnosti objasnění a doplnění údajů, dokladů, vzorků nebo modelů v zadávacím řízení dle zákona o zadávání veřejných zakázek a k zadavatelské a rozhodovací praxi interpretace a aplikace předmětného ustanovení § 46 ZZVZ. Autor vychází z rozhodnutí ÚOHS, která zavádějí kategorizaci objasnění či doplnění nabídky po uplynutí lhůty pro její podání na materiální a formální, přičemž provedení „formálních změn nabídky“ je v souladu se zákonem a „materiální změny nabídky“ jsou naopak zapovězeny. Autor zdůrazňuje, že nastíněné teoretické rozdělování nabídky na formální a materiální se však neseťká s obecným přijetím, a v článku formuluje kritický pohled na rozhodovací praxi ÚOHS. - Poznámky.

Online onslaught : digital government

Online nápor : digitalizace státní správy

The Economist, Vol. 438, (2021) No. 9226, p. 9

Japonsko se navzdory své vyspělosti, bohatství a technologické pokročilosti potýká se zoufale nedostatečnou digitalizací státní správy. Japonská vláda přitom zamýšlela digitalizovat své procesy již v r. 2001, o dvě dekády později je v online prostředí ale pouze mizivé procento procesů. Zemi v digitalizaci předstihlo např. i Mexiko či Slovensko. Situace by se mohla změnit díky nástupu nového premiéra v loňském roce. Digitalizace státní správy by Japonsku, které se potýká se stárnoucí populací, mohla přinést výrazný přírůstek produktivity. -- K tématu viz i článek na s. 37-38.

Adéla Nekvasilová

Pilíře digitalizace opět odloženy

Právní rádce, Sv. 29, (2021) č. 1, s. 22-23

S trendem digitalizace státní správy jdou ruku v ruce projekty ministerstva vnitra eSbírka a eLegislativa, které mají obsahovat databáze nejen již platných a účinných právních předpisů, ale také těch, které jsou teprve ve fázi přípravy. Článek představuje systém eSbírka a systém eLegislativa, současný stupeň vývoje daných systémů a uvádí, že se předpokládá odložení počátku jejich provozu na leden r. 2023. Realizaci projektů zbrzdila koronavirová pandemie a také zvyšující se požadavky na kybernetickou bezpečnost. Autorka informuje, že připravované systémy představují v oblasti tvorby a publikace práva nejpokročilejší řešení, které reaguje na skutečnost, že v českém právním řádu je preferována novelizace stávajících předpisů před přijímáním nových předpisů s uceleným textem.

Alena Schillerová ; rozhovor vedla Marika Vítnerová

Rozpočty samospráv jsme podpořili na jaře a nenecháme je v tom ani dnes

Veřejná správa, Sv. 32, (2021) č. 1, s. 5-8

Daňový balíček schválený spolu s dalšími již přijatými zákony přináší pro r. 2021 výpadky příjmů obcí a krajů. Článek přináší rozhovor s místopředsedkyní vlády a ministryní financí A. Schillerovou o tom, jak bude vypadat kompenzace propadu a v jaké bude výši pro obce a kraje.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu

Sv. 27, (2021) č. 1

Církevní nemocnice v době koronaviru (s. 7); V jaké finanční kondici byly v roce 2020 obce a kraje, než na ně tvrdě dopadla druhá vlna pandemie? (s. 13-14); Jak publikovat otevřená data? (s. 23); Stále častější práce z domova není jen záležitostí technologií - práce na dálku ve veřejné správě (s. 26).

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu**Sv. 27, (2021) č. 2**

Iniciativa na doplnění Ústavy ČR zahrnuje i pojem "samosprávná obec" (s. 5); Rozevírající se nůžky mezi výší dluhu a úspor se mohou stát brzdou dalšího rozvoje krajů (s. 12-13); Schodek státního rozpočtu se loni udržel pod hranicí půl bilionu korun (s. 16); Režim zpětného odběru od roku 2021 podle nového zákona č. 542/2020 Sb. (s. 26-27) a související příspěvek na s. 24-25; Home office. Stane se trendem, nebo domácím vězením? (s. 35); Odpovědné veřejné zakázky jsou nově povinností (s. 45); Nové územně správní členění České republiky od 1.1.2021 (1.) (s. 46-47).

Veřejná správa**Sv. 32, (2021) č. 1**

Co čeká obce a kraje v tomto roce? (s. 4); Alena Schillerová: Rozpočty samospráv jsme podpořili na jaře a nenecháme je v tom ani dnes (s. 5-8); Obce v roce 2021 (s. 9); Sestavení rozpočtu vyžaduje odpovědnost - téma čísla (s. 10-11); Resortní plány jsou jasné (s. 12-15); Obce se musejí v tomto roce připravit na nový způsob zpoplatnění odpadů (s. 16-17); Nejlepší odpad je ten, který vůbec nevznikne (s. 18); Úřední hodiny obecního úřadu (s. 21); Petr Hůrka: Administrace by měla ubývat ve prospěch komunikace - rozhovor s náměstkem ministra vnitra pro státní službu (s. 22-25); Novostavby obecních úřadů zadlužují řadu obcí (s. 26-27); Mapový portál veřejné správy začal sloužit široké veřejnosti (s. 28-29); Rekodifikaci stavebního práva projednává Poslanecká sněmovna (s. 30-31); K přihlášení do online bankovníctví, na úřady, by vám měly stačit jedny přihlašovací údaje (s. 34-35); Nové publikace pomohou zastupitelům s finančním a strategickým řízením obcí (s. 37); Týká se vás zkouška z přestupkového zákona? (s. 38-39).

Veřejné finance. Rozpočet

Sam Fleming

Eurogroup chief urges rapid use of EU recovery fund money**Šéf euroskupiny urguje rychlé využití evropských fondů obnovy**

Financial Times, Vol. 2021, No. 40607 (16.1.2021), p. 4

Paschal Donohoe, irský ministr financí a prezident euroskupiny, naléhá na rychlou implementaci fondů ze záchranného balíčku EU. Jednotlivé státy mají do dubna předložit koncepci využití finančních prostředků. Parlamenty členských států také musí ratifikovat související program evropských půjček, které umožní Evropské komisi balíček financovat.

Martin Arnold

Lagarde warns against early stimulus cuts**Lagardeová varuje před předčasným snižováním fiskálních stimulů**

Financial Times, Vol. 2021, No. 40605 (14.1.2021), p. 2

Prezidentka Evropské centrální banky varuje národní vlády před předčasným ukončením implementačních programů společného evropského záchranného programu. Prvotní pozitivní výsledky mohou vést k ukvapenému přijetí úsporných opatření na národní úrovni. To podle Lagardeové může v důsledku snížit efektivitu balíčku a zpomalit hospodářské zotavení. I přes pokračující nárůst omezování hospodářské činnosti napříč státy EU odhaduje ECB letošní růst na 3,9 %.

James Alm, Kay Blaufus, Martin Fochmann, Erich Kirchler, Peter Mohr, Nina E. Olson, Benno Torgler

Tax policy measures to combat the SARS-CoV-2 pandemic and considerations to improve tax compliance : a behavioral perspective**Opatření daňové politiky v boji s pandemií nemoci COVID-19 a úvahy o tom, jak zlepšit dodržování daňových předpisů : behaviorální perspektiva**

FinanzArchiv, Vol. 76, (2020) No. 4, p. 396-428

Kvůli podpurným ekonomickým opatřením v důsledku pandemie nemoci COVID-19 se státy po celém světě zadlužují, což do budoucna vyvolává otázky o nutnosti zvyšování daní. Podstatné je však také zaměřit se na to, zda lidé platí daně tak, jak by měli. Autoři v článku shrnují fiskální opatření zavedená v důsledku pandemie (zahrnuta byla i ČR), dále se zabývají vnímáním a efektivností opatření fiskální politiky z behaviorálního pohledu a následně uvádějí faktory, které

jsou zásadní pro dodržování daňových předpisů (důvěra ve vládu a úřady, síla těchto úřadů a individuální a situační charakteristiky). Dále jsou představeny konkrétní body, jak veřejnost přesvědčit ke spolupráci. - Poznámky.

José Carlos Vides, Antonio A. Golpe, and Jesús Iglesias

U.S. budget deficit sustainability revisited : long run, persistence, and common trend

Znovu o udržitelnosti rozpočtového deficitu USA : dlouhé období, perzistence a běžný trend

FinanzArchiv, Vol. 76, (2020) No. 4, p. 370-395

Autoři prostřednictvím statistických metod posuzují dlouhodobou udržitelnost rozpočtového deficitu ve Spojených státech. Určeny jsou různé stupně udržitelnosti v závislosti na hodnotách statistických koeficientů. Dle autorů vykazuje americký rozpočet silnou míru udržitelnosti. - Poznámky.

Matej Boór

Vplyv fiškálnych pravidiel na úroveň ekonomického rastu v monetárnych úniách

Politická ekonomie, Sv. 68, (2020) č. 6, s. 695-724

Autor analyzuje vliv nadnárodních fiškálních pravidel v měnových uniích a jejich roli při zabraňování poklesu úrovně hospodářského růstu. Fiskální pravidla zabraňují nárůstu veřejného sektoru nad jeho optimální úroveň, a tím pádem dokáží zabránit poklesu růstu. V článku jsou nejprve vysvětlena teoretická východiska a účinky nadnárodních fiškálních pravidel v měnové unii. Dále se autor zaměřuje na potvrzení či vyvrácení existence BARS křivky a následnou kvantifikaci optimální velikosti vlády a identifikaci let, kdy dodržování nadnárodních pravidel vedlo k zabránění poklesu hospodářského růstu v měnových uniích. Uvádí, že správná implementace a dodržování fiškálních pravidel rozšiřuje soubor nástrojů fiškální politiky, prostřednictvím kterých je možné ovlivňovat úroveň růstu a makroekonomický vývoj země. Tvůrci hospodářské politiky však musí být obezřetní, protože nesprávně stanovené limity pro výšku veřejného dluhu a rozpočtového deficitu mohou ekonomice více uškodit, než ji podpořit. - Poznámky.

Životní prostředí

Annina Reimann, Martin Seiwert, Silke Wettach, Malte Fischer, Sonja Alvarez, Max Haerder

Akutes Reizklima

Atmosféra houstne

WirtschaftsWoche, Jg. 2020, Nr. 51, S. 14-21

Evropská komise chce, aby se evropský kontinent dostal na špičku v oblasti ochrany klimatu. Diktuje mezní hodnoty, předepisuje cíle CO2 a se svými regulačními ambicemi zpomaluje většinu německého automobilového průmyslu.

Životní úroveň

Africa's long covid

Afrika a dlouhodobé dopady pandemie nemoci covid-19

The Economist, Vol. 438, (2021) No. 9231, p. 7

O možných dlouhodobých dopadech pandemie covid-19 na Afriku. Zpočátku pandemie se zdálo, že se nákaza kontinentu příliš nedotkla - africká populace je mladá a řada osob pracuje v zemědělství, nezaměstnanost proto nebyla takovým ohrožením. Opak je ale pravdou - zatímco samotné onemocnění Afriku až tak neohrožuje (ačkoli i to je otázkou, vzhledem k možnostem testování a nespolehlivosti statistik), dlouhodobé dopady budou značné. Panují obavy z nedostatku vakcín, propadu vzdělávání (vzhledem k chybějícímu připojení na elektřinu nelze realizovat vzdělání na dálku v takové míře, jako v rozvinutých zemích) a demografických změn. Kvůli možným dalším mutacím viru, které se obvykle šíří z velmi zasažených oblastí, je v zájmu celého světa, aby Africe pomohl. -- Viz také s. 23-25.

Jakub Szabó

Ilúzia rovnostárstva vo Vyšehrade? Genéza najvyšších príjmov krajín V4

Ekonomické rozhlady, Sv. 49, (2020) č. 4, s. 426-450

Přestože z hospodářského hlediska vypadají země Visegrádské čtyřky homogenně, není tomu tak. Srovnáme-li průměr hodnot národního příjmu těchto států vůči průměru Evropské unie, zjistíme, že Maďarsko za ostatními zeměmi V4 značně zaostává. Rozdílně na tom jsou země V4 i co se týká příjmové nerovnosti. Ta je ze středoevropských států nejvyšší v Polsku, ve kterém může otázka distribuce příjmů v budoucnu hrát důležitou společenskou úlohu při zachování současného vývoje. Naopak velice dobře na tom je Česká republika a Slovensko, u nichž úroveň nerovnosti dosahuje úrovně rovnostářských skandinávských států, jako jsou Dánsko a Švédsko.

Stanislava Hronová, Richard Hindls, Luboš Marek

What can be learned on the living standard of households from national accounts?

Co lze zjistit o životní úrovni domácností z národních účtů?

Statistika, Vol. 57, (2020) No. 3, p. 245-255

Životní úroveň domácností může být posouzena pomocí několika indikátorů, případně i za pomoci Systému národních účtů, který umožňuje porovnávat důležité ekonomické aktivity. Na základě dat z tohoto systému autoři komparují životní úroveň domácností mezi ČR a Francií. Tyto země jsou odlišné jak velikostí, tak i úrovní ekonomického rozvoje. Autoři zjišťují, že disponibilní příjmy českých domácností jsou značně nižší než disponibilní příjmy francouzských domácností. Na druhou stranu mají české domácnosti nižší daně z příjmů v porovnání s francouzskými. Sociální odvody domácností jsou v obou státech velice podobné. Není tedy zcela jednoznačné, v které zemi je životní úroveň domácností vyšší. - Poznámky.

Ostatní

Jaroslav Šulc

Úvahy o sociálně ekonomických dopadech covidu-19 v kontextu českých národních zájmů

Fórum sociální politiky, Sv. 14, (2020) č. 6, s. 35-39

Text je úvahou nad sociálními a ekonomickými dopady pandemie nemoci COVID-19. Autor se zamýšlí kromě jiného nad hranicemi ekonomického růstu a možností trvale udržitelného rozvoje a snaží se přijít na to, jakým způsobem by měl být přetransformován sociálně-ekonomický model pro 21. století. Mezi hlavní dopady krize řadí např. posílení pozice státu jakožto instance poslední záchrany, rehabilitaci vědy, zpochybnění některých principů, na nichž byla založena EU (volný pohyb zboží, osob a kapitálu...) a jiné. Pro Českou republiku současná krize podle autora představuje výzvu a příležitost, jak opustit model založený na slabých sociálních standardech a levné pracovní síle. Pandemie kromě toho ukázala, jak důležité bude efektivně vyčleňovat personální, vědecké i finanční kapacity pro příští léta, což by mohlo do velké míry zvýšit efektivitu krizového řízení v ČR. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 65, (2021) č. 3

Země uprostřed krize: budoucí důchody v mlze - pokusy o důchodovou reformu (s. 8-9); České textilky zjišťují, že být drahý se vyplácí - téma čísla (s. 12-19); Státní podpora oddálila bankroty, jejich sezona začne letos - zadlužení a bankroty podniků (s. 28-30); Platební morálka firem rychle klesá, říká majitel velké účetní firmy (s. 31); Neznám firmu, která by zkrachovala, protože nedostala včas záruku - EGAP (s. 32-35); Stát chce více chránit český internet před útoky hackerů: seznam institucí, které se musí povinně řídit zpřísněnými bezpečnostními pravidly, roste. Ne vždy je začlenění do kritické infrastruktury dobrovolné (s. 38-39); Novela zákona o obchodních korporacích zkomplikovala vyřizování úvěrů (s. 40-41); Práce z domova ničí lidem záda. Marodí jich o třicet procent víc než před covidem (s. 42-43).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 65, (2021) č. 4**

Američané i ekologové proti NordStreamu 2 (s. 10); České firmy využijí brexit k expanzi - téma čísla o vývozu do Velké Británie (s. 12-17); Předvídání budoucnosti zvyšuje obchodníkům výděly - predikce prodejů a pohyby zásob (s. 24-26); Dluhy rostou a staré recepty na jejich snížení už nefungují - zadlužení státu (s. 30-33); Růžová daň aneb Proč ženský svět stojí více (s. 34-35); Paušální daň provází nejasnosti. Rady si s ní nevědí ani daňoví poradci: sdružená platba daní a pojistného na jeden účet finančního úřadu by měla podnikatelům ulehčit. Musí si ale hlídat limity a na potíže mohou narazit i v bance (s. 40-41); Slož se, kdo můžeš. Podnikatelé zkusí ustát koronakrizi skrze crowdfunding (s. 46-47).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 65, (2021) č. 5**

Český rating je na Východě nejlepší - hodnocení úvěrové spolehlivosti ČR (s. 9); V Česku se zákony vymýšlí od boku, politici se o jejich dopady nezajímají - téma čísla (s. 10-15); Česko hledá zákon, který nejvíce pomůže byznysu (s. 16-19); Před 30 lety začala privatizace, která přes mnohé výhrady dopadla lépe než u sousedů (s. 30-33); V Česku chybí finanční výchova v rodinách. Západ dožene až příští generace - společensky zodpovědné investování (s. 36-39); Křižovatka startupového kapitálu: v Praze se usazuje další IT gigant - společnost Citrix (s. 42-43).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 65, (2021) č. 6**

Česká ekonomika se rekordně propadla - pokles HDP o 5,6 procenta (s. 10); Ceny nemovitostí rostou koronakrizi navzdory - téma čísla o cenách bytů, výnosnosti investičních bytů a o velkých investorech v oblasti nájemního bydlení (s. 12-19); Rozjíždí se on-line prodej aut. Specializované e-shopy přitahují miliardové investice (s. 26-27) a související článek na s. 28-29; Od řecké roztržnosti k římské globalizaci a k úpadku - seriál o dějinách ekonomiky, část o antickém Řecku a Římské říši (s. 32-35); Mileniálové ze sociální sítě Reddit přechytračili Wall Street: mladí investoři se pustili do boje proti velkým hedgeovým fondům a překvapivě jim dávají na frak. Zároveň tím ale na trhu nafukují další bublinu (s. 36-37); Češi mají spory jako národní sport. I přes vysoké poplatky: návrh na další zvýšení už tak vysokých soudních poplatků ve sněmovně narazil (s. 40-41).

Hospodářské noviny**Sv. 65, (2021) č. 10 (15.1.2021)**

Čipový hladomor: omezuje se výroba aut i počítačů (s. 1); Německá ekonomika se propadla o pět procent. Podzimní oživení pomohlo českým dopravcům (s. 3); Nález ÚS může ovlivnit náhrady za nevydané pozemky (s. 4); Řecko se snaží zachránit turistickou sezonu. Navrhuje evropský očkovací pas (s. 5); Covid a slabiny české ekonomiky: nízký veřejný dluh nebo vysoký podíl zaměstnanců v průmyslu se nám teď v boji s koronakrizí hodí. Dlouhodobě ale českému hospodářství zadělávají na problém (s. 10); ČSOB: banky loni půjčily na hypotékách čtvrt bilionu - hypoteční trh v ČR (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 65, (2021) č. 11 (18.1.2021)**

Stát vybral na daních loni o šest procent méně (s. 3); Italský dluh směřuje k poválečnému rekord - 158,5 % HDP (s. 3); Nástupce Merkelové? Armin Laschet povede německou CDU, funkci kancléře ale jistou nemá (s. 7); Řidičák půjde vyřídít on-line. Státu s tím pomohou i banky - bankovní identita (s. 12); Britská ekonomika se vrátila k poklesu (s. 13).

Hospodářské noviny**Sv. 65, (2021) č. 14 (21.1.2021)**

Stát nařídí: Čechům české potraviny: kvóty na potraviny ženou vládu do střetu s Evropskou unií (s. 1); Komise do konce roku 2020 Česku proplatila půlku dotací (s. 2); Ekonomika letos poroste pomaleji, než se čekalo. Ministerstvo financí chystá nový státní rozpočet (s. 3) a komentář na s. 7; Nové byty v Praze začínají ve velkém skupovat fondy. Chtějí je pronajímat (s. 10); Systém pro pomoc podnikatelům padal. Havlíček prodloužil u příspěvků na nájem termín o týden - státní pomoc podnikatelům (s. 11).

Hospodářské noviny**Sv. 65, (2021) č. 19 (28.1.2021)**

Číňané mají stop na Dukovany: opozice chce z tendru na nový jaderný blok vyloučit také Rusko (s. 1) a související komentář na s. 10; Příspěvky na mzdy musí vrátet 40 procent kontrolovaných firem - program Antivirus (s. 11); Růst cen bytů v Praze zpomalil. Letos developeři čekají stagnaci (s. 12); Koruna sílí. Vrací se na předcovidové úrovně (s. 13); Stíny letošních prognóz - makroekonomické predikce (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 65, (2021) č. 20 (29.1.2021)**

Žádost o Covid nájemné podnikatelé sami vyplnit neumí. Najatým expertům pak platí tisíce (s. 3); Na žebříčku korupce si Česko pohoršilo o pět míst (s. 4); Místo úlev i dávek dejme každému 3550 Kč: právě nyní je vhodná doba na zavedení nepodmíněného základního příjmu vypláceného všem občanům. Nahradil by daňové úlevy a sociální dávky a především celý sociální systém zjednodušil (s. 10); Drobní burzovní hráči zatápějí fondům z Wall Street - Robinhood (s. 12); Prodej bitcoinů v Česku prudce vzrostl (s. 13); Po Octavii brzdí nedostatek čipů také výrobu Fabie (s. 13).

Hospodářské noviny**Sv. 65, (2021) č. 26 (8.2.2021)**

Změna: jedna pomoc pro všechny: Havlíček bude s podnikateli jednat o novém systému podpory (s. 1); Brusel varuje: kvóty na české potraviny jsou protiprávní (s. 2); Na americkou Wall Street a její těžké finanční váhy má dohlížet "levičák" Gary Gensler - vedení SEC (s. 7); Češi utráceli v obchodech jako před covidem. Nákupy se však přesunuly na internet - pandemie a maloobchod (s. 12).

Hospodářské noviny**Sv. 65, (2021) č. 7 (12.1.2021)**

Paušální daň chce méně lidí, než vláda předpokládala (s. 2) a související komentář na s. 10; Na hory či do kina s negativním testem. Hospody naopak podle nových pravidel PES čeká zpřísnění (s. 3); Plošné odpuštění daně studentům schválila vláda (s. 4); Bateriová revoluce: budování velkokapacitních továren na výboru baterií do elektroaut v Evropě se rozbíhá (s. 8-9); Co stojí za propadem dlouho rostoucího bitcoinu: digitální měna, která v portfoliích investorů přebírá roli zlata, po období vzestupu výrazně ztratila (s. 15).

Hrot**Sv. 2021, č. 3**

Strakovka na Marsu - komentář k paušální dani (s. 14); Evropa vybrala zatačku před blackoutem: kontinentu hrozil největší výpadek elektřiny za 14 let. Síť však zafungovala navzdory rozvoji obnovitelných zdrojů (s. 24); Soudci, ukažte karty: soudy rozhodují ve stejných případech pokaždé jinak. Ministerstvo to chce změnit - databáze pro zveřejňování soudních rozhodnutí (s. 26-27); Přišla dávka, koupíme Teslu: jak naložit s neočekávaným příjmem? Covidovou pomoc roztáčejí mnozí Američané na burze (s. 30-31); S ruským plynem na věčné časy (s. 32-33); Skoronový svět: po dekadě technologického pesimismu možná stojíme na prahu nové vlny inovací - ve spolupráci s The Economist (s. 42-43); Na zeleném kolotoči: ceny komodit prudce rostou. Rozbíhá se nový supercyklus? - ve spolupráci s The Economist (s. 44).

Hrot**Sv. 2021, č. 4**

Jak se krotí titáni: z vítězů digitální revoluce se stali noví světoví vládci. Politici se po dekadách mlčení snaží jejich moc omezit - nebo se na ní přiživit - téma čísla o regulaci digitálního trhu a služeb (s. 6-9); Pacient na kolejích: České dráhy projíždaly během podzimní vlny covidu sto milionů korun týdně, říká jejich šéf Ivan Bednárik (s. 16-20); Pád elektrické hranice. Už přes rok lze elektřinu z Česka prodávat a nakupovat téměř bez omezení. Pád elektrické hranice zvýšil bezpečnost a může se promítnout i do koncových cen (s. 30-31); Soudný rok: čínská chřipka změnila justici. Pronikla do stovek rozsudků i každodenního života soudců. Práce z domova a videokonference tu už nejspíš navždy zůstanou (s. 34-35); Je to doopravdy pomoc? Podniky čekají na pozitivní efekt očkování, ale mnohé se jej bez pomoci oživení ani nemusejí dožít - makropohled M. Zámečnicka (s. 36-37); Sbohem a díky za čipy: globální válka o čipy vstupuje do nové fáze. Možná nastupuje jejich čínská éra - ve spolupráci s The Economist (s. 42-43).

Hrot**Sv. 2021, č. 5**

Oživení na obzoru, nikoli bezpodmínečné - komentář M. Zámečnicka k makroekonomické prognóze MF (s. 17); Velká malá domů: dotační miliardy na zlepšení potravinové soběstačnosti směřují hlavně k velkým firmám. Více českého jídla však díky tomu na trhu není (s. 18-20); Digitální překážková dráha: e-government na druhém místě seznamu priorit vlády. Úspěchů ale není mnoho a jednání s úřady online je jen pro otrlé (s. 28-29); Kolik nás stojí covid: péče o covidové pacienty některým nemocnicím finančně dokonce pomáhá. Zato zdravotní pojišťovny plní rezervy (s. 30-32); Další rvačka ve Sněmovně: ministerstvo průmyslu a obchodu přichází se spornými novelami energetické legislativy, které se obor s pomocí poslanců pokusí přepsat (s. 34-35); Stockholmský syndrom: Číňané kvůli Huawei a 5G sítím možná zařídí švédské firmy - pro výstrahu ostatním evropským zemím - publikováno ve spolupráci s The Economist (s. 43); Vyber si svůj blud: republikáni stojí před volbou mezi Donaldem Trumpem a skutečností. Realita prohrává - ve spolupráci s The Economist (s. 44-45).

Hrot**Sv. 2021, č. 6**

Zlodinové a hrdušci: jak daleko je od vlády lidu ke zvůli davu? Americký burzovní kolotoč okolo firmy Gamestop ukázal, že technologie dělicí čáru snadno mažou - téma čísla (s. 6-10); Předělejte strategie, všechno je jinak: covidová pandemie nás změnila. Jsme digitální a stát musí reagovat, říká nový šéf technologické firmy Trask - rozhovor s P. Rieggrem (s. 18-21); Eurojackpot z Děčína: nenápadný rozsudek Soudního dvora EU týkající se zrušené herny v Děčíně může vést k zásadnímu průvalu evropského práva do každodenní reality Česka a dalších členských zemí (s. 26-27); Úspěch, který všichni zaplatíme. Stát chystá soukromou dálnici. Dobrý konec zaručen, vysoká cena taktéž (s. 30-31); Vysoká hra o oddlužení: jednodušší osobní bankrot dostupnější pro více dlužníků se vrací do hry (s. 32-33); Racionálně a odvážně: Ústavní soud zrušil část volebního zákona. Co bude následovat? (s. 35); Dlužník, kam se podíváš. Předlužených států kvůli pandemii rychle přibývá. Schyluje se k další bohaté hostině pro supí fondy - makropohled M. Zámečnicka (s. 36-37); Evropské vakcínové fiasko: kdo může za to, že Unie nemá dostatek očkovacích látek proti covidu-19? - ve spolupráci s The Economist (s. 44-45).

Účetnictví**Sv. 2021, č. 1**

Věcný záměr nového zákona o účetnictví: rozhovor s Ing. Mgr. Stanislavem Koubou, Ph.D., náměstkem ministryně financí, k vládou schválenému návrhu věcného záměru nového zákona o účetnictví (s. 3-7); Akcie a dluhopisy v cizí měně (s. 8-13); Analytické účty v účtovém rozvrhu aneb analytiky pro správné sestavení výkazů (5. část) (s. 14-19); Problematika dočasného přidělení zaměstnanců z pohledu DPH (s. 30-33); Změny v sociálním pojištění od 1.1.2021 (s. 42-44); Změny ve zdravotním pojištění k 1. lednu 2021 (s. 45-47); Sdílená (dělená) pracovní místa v novele zákoníku práce - pomoc rodičům (s. 48-50); Změny zákona o dani z přidané hodnoty od 1.1.2021 (s. 53-56).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Vnější vztahy a komunikace
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Daně.....	48
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	48
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny.....	49
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	49
Podnik a podnikání.....	49
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	50
Právo.....	50
Statistika. Demografie. Sociologie.....	51
Veřejná správa.....	51
Ostatní	52

Daně

29694

Václav Benda, Ladislav Pitner

Daň z přidané hodnoty s komentářem 2020/2021

Olomouc : ANAG, 2020, 958 stran

Úplné znění zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, s navazujícím komentářem a odkazy na související ustanovení. Komentář je doplněn aktuálními informacemi a sděleními zveřejněnými MF a Finanční správou. V tomto vydání jsou zdůrazněny změny provedené v zákoně v roce 2019 a 2020. Jsou zde také komentovány změny, které mají odloženou účinnost od 1.1.2020 a 1.1.2021. - 13. aktualizované vydání - ISBN: 978-80-7554-289-2 (vázáno)

29550X

Zdeněk Burda, Libuše Müllerová

Daňový řád - rozsáhlá novela od 1.1. 2021. Příprava účetní závěrky podnikatelů 2020

Praha : Svaz účetních České republiky, 2020, 72 stran

První část publikace představuje přehled podstatných změn, které přináší rozsáhlá novela daňového řádu (zák. č. 283/2020 Sb.), platná od 1.1.2021. Patří sem funkčnost daňových informačních schránek, další podpora elektronizace, ostatní úpravy v termínech pro podání přiznání k dani z příjmů, nová úprava v oblasti sankcí, zavedení institutu zálohy na daňový odpočet, změny v kontrolní činnosti aj. Přehled je doplněn praktickými příklady. V druhé části Metodických aktualit je připravena rekapitulace přípravných prací před sestavením účetní závěrky obchodních společností k 31.12.2020. Přináší přehled jednotlivých činností, ale i nesprávných postupů a chyb, ke kterým v praxi dochází. - Rubrika Okénko odborné angličtiny. - ISBN: 978-80-7626-012-2 (brožováno)

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

29716

Nikol Nevečeřalová, Johan Schweigl

Právní aspekty evropských fondů finanční asistence

Brno : Masaryk University, 2020, 134 stran : ilustrace

Problematika tzv. fondů finanční asistence, zřizovaných pro účely zajištění finanční stability v EU, resp. eurozóně. Vymezení jejich právních a ekonomických aspektů tak, aby bylo možné zařadit tyto fondy do systému finančního práva. V současné době existují tři hlavní fondy, a to Evropský mechanismus finanční stabilizace (EFSM), Evropský nástroj finanční stability (EFSF) a Evropský stabilizační mechanismus (ESM). V rámci výzkumu je každý fond analyzován co do okolností vzniku, právní povahy, vnitřní struktury a podmínek, za nichž může dojít k poskytnutí finanční asistence. - 1. vydání - ISBN: 978-80-210-9617-2 (brožováno)

29713

Petr Sedláček

Zapojení ČR do mezinárodního úsilí o posílení globální měnové a finanční stability

Praha : Grada, 2020, 172 stran : tabulky, boxy

Po celou historii se mezinárodní společenství snaží posílit globální měnovou a finanční stabilitu. Publikace ukazuje, jakým způsobem se ČR podílela a podílí na tomto mezinárodním úsilí v oblasti globální governance, mezinárodního dohledu MMF, kurzů a kurzových režimů, řízení kapitálových toků a globální sítě finanční záchrany. V oblasti mezinárodních měn je pozornost věnována především problematice přijetí eura. Závěrečná kapitola ukazuje též českou participaci při posilování důvěryhodnosti a stability finančního systému, včetně zapojení do mezinárodní spolupráce. Knížku tvoří sedm kapitol, které pokrývají hlavní oblasti reformního úsilí mezinárodní komunity a zapojení ČR jak z hlediska historického, tak z pohledu českých aktuálních zájmů. - První vydání - ISBN: 978-80-271-1737-6 (brožováno)

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

29702

Raghuram Rajan

The third pillar : how markets and the state leave the community behind**Třetí pilíř : jak trhy a stát opouštějí komunitu**

London : HarperCollins, 2020, xxviii, 430 stran

Autor vysvětluje, jaké jsou sociální a ekonomické důsledky globalizace a jak můžeme posílit třetí, v současnosti chybějící pilíř: místní komunity. Rajan tvrdí, že jak se trhy zvětšují, zvětšuje se s nimi i stát, který koncentruje ekonomickou a politickou moc do rozkvětu centrálních uzlů a opomíjí komunity na periferii. To je to, co se stane, když je upřednostněn vztah mezi ekonomikou a státem, přičemž sociální otázky jsou z rovnice vynechány. Řešením je přehodnotit vztah mezi trhem a občanskou společností a posílit místní komunity jako protilátku proti rostoucímu zoufalství a nepokojům. Komunita musí znovu nabýt důležitosti a rozhodování musí být zastaveno na nejnižší úrovni, jinak budou naše demokracie a globální trhy chřadnout. - Poznámky. - ISBN: 978-0-00-827630-0 (brožováno)

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

29712

Ivo Šlosarčík, Tomáš Weiss, Mitchell Young

Europeizace české státní správy : čtyři instituce, čtyři modely

Praha : Leges, 2020, 114 stran

Publikace na příkladu čtyř českých institucí (Úřad vlády, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo obrany a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy) zkoumá změny způsobené v české státní správě členstvím v EU. Ta od státní správy unijních zemí vyžaduje mimo jiné schopnost formulovat vlastní postoje k unijním iniciativám, prosazovat je při jednání v institucích EU i implementovat unijní předpisy v domácím prostředí. Europeizace státní správy proto často přetváří vnitřní strukturu domácích ministerstev a jiných státních orgánů, jejich rozhodovací procedury i komunikaci s ostatními politickými aktéry. Kniha demonstruje, jak se každá z jmenovaných institucí přizpůsobila europeizaci odlišným způsobem odrážejícím jejich vlastní institucionální historii i rozdíly agendy, kterou se na unijní úrovni zabývají. - Vydání první - ISBN: 978-80-7502-453-4 (brožováno)

29718

Tomáš Břicháček

Unie ve stínu brexitu

Praha : Institut Václava Klause 2020, 286 stran

Rozhodnutím britského referenda v červnu 2016 přišel evropský integrační celek o členský stát, a to navíc klíčový. Tři roky se vedla velká diskuse o budoucnosti zúžené EU-27. Její průběh a výsledky jsou v publikaci zachyceny a okomentovány. V první části publikace autor popisuje a rozebírá hlavní děje v časovém sledu přípravy vystoupení Británie z Unie. V druhé části se zaměřuje na některá dílčí témata, jako např. na institucionální reformy, prohlubování hospodářské a měnové unie, Evropský pilíř sociálních práv, obrannou politiku, otázky vnitra (včetně migrační politiky) a justice, princip subsidiarity, ochranu právního státu a boj proti změnám klimatu. Období, kterému se autor věnuje je vymezeno datem oznámení výsledků britského referenda 24.6.2016 a schválením nové strategické agendy 20.6.2019. - Vydání první - Časová osa. - ISBN: 978-80-7542-068-8 (brožováno)

Podnik a podnikání

29715

Kristián Csach, Bohumil Havel (eds.)

Corporate governance společností s účastí státu

Praha : Wolters Kluwer, 2020, xvi, 237 stran

Tématem sborníku je analýza státem (spolu)vlastněné právnické osoby (SOE) jako legitimního nástroje správy veřejného majetku, resp. uspokojování veřejných potřeb. Autoři upozorňují, že státní

podnik, národní podnik či účast státu v akciové společnosti nejsou to samé, že jde o různé nástroje, ve kterých participují různí hráči a jsou sledovány či chráněny různé zájmy. Myšlenky jednotlivých příspěvků, ať již se věnovaly podstatě SOE, jejich řízení, odpovědnosti členů orgánů, právu na informace či správnímu postavení SOE, ukazují, že SOE je spíše národohospodářským konceptem než jednoduchou právní strukturou. Více z témat: stát jako vlastník, potřeba speciálních pravidel corporate governance, odpovědnost členů orgánů SOE a jejich výběr, akcionářské smlouvy, právo na informace ve vztahu k SOE, povinné zveřejňování akcionářských smuv, uplatňování zákona o svobodném přístupu k informacím, právnické osoby jako správní orgány apod. Příspěvky vycházejí z praxe slovenských, českých a polských autorů sborníku. - Příspěvky jsou výstupem obchodněprávní konference „Obchodné spoločnosti (podniky) s účasťou štátu – (SOE – State owned Enterprises)“. - ISBN: 978-80-7598-896-6 (brožováno)

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

29697

Bořivoj Šubrt

Pracovní doba v souvislostech s dovolenou, mzdou či platem, překážkami v práci a s dalšími aspekty

Olomouc : ANAG, 2020, 175 stran

Problematika pracovní doby, doby odpočinku a poskytování mzdy, platu a jejich náhrad nabývá s účinností od 1. ledna 2021 ještě většího významu vzhledem k nové právní úpravě dovolené podle novely zákoníku práce provedené zákonem č. 285/2020 Sb. Na chyby a správný postup upozorňuje tato publikace, která uvádí i další souvislosti pracovní doby, včetně zmíněné nové právní úpravy dovolené. Témata z obsahu: způsoby rozvrhování pracovní doby, zpracování rozvrhů a jejich změny (rovnoměrné, nerovnoměrné, pružné), konto pracovní doby, evidence odpracované doby a zúčtování mzdy a platu, zvláštnosti v některých činnostech, pracovní doba u dohod a u sdíleného pracovního místa, pracovní doba při práci mimo kancelář, překážky v práci, pracovnělékařské prohlídky a pracovní doba, kontrolní a sankční oprávnění inspekce práce aj. - 1. vydání - Příloha obsahuje znění předpisů. - ISBN: 978-80-7554-294-6 (brožováno)

Právo

29643

general editor J William Rowley, editors Doak Bishop and Gordon E Kaiser

The guide to energy arbitrations

Průvodce po energetických arbitrážích

London : Law Business Research, ©2020, ix, 255 stran :

Příručka o energetických arbitrážích je základním referenčním dokumentem, který přináší nejnovější a nejlepší přístupy k nesčetným problémům, s nimiž se lze setkat v dnešních sporech týkajících se energetiky. Čtvrté vydání je rozšířeno o nové kapitoly týkající se sporů v oblasti dodávek plynu a zkapalněného zemního plynu, zbývající kapitoly jsou aktualizovány. Průvodce je rozdělen do čtyř částí: I. Spory mezi investory a státem v energetickém sektoru; II. Obchodní spory v energetickém sektoru; III. Smluvní podmínky; IV. Procesní otázky v energetických arbitrážích. - Fourth edition - Poznámky, přílohy. - ISBN: 978-1-83862-253-4 (vázáno)

29699

Ondřej Lichnovský, Jan Vučka, Lukáš Křístek

Trestní právo daňové

V Praze : C.H. Beck, 2020, xix, 289 stran

Problematika daňových trestních činů vyžaduje znalost daňových i trestních zákonů. Úvodní část publikace přináší přehled daňového (berního) systému a výběru daní. V dalších kapitolách je zpracována kategorizace jednotlivých typů daňových trestných činů. Jsou popsány způsoby, jakými se tento druh trestné činnosti v praxi páchá. Zároveň je upozorněno, na co si dát pozor při odhalování této trestné činnosti a na jaké důkazy se zaměřit při trestním stíhání pachatelů. V textu je vysvětlen rozdíl mezi daňovým a trestním řízením, včetně pravomocí jednotlivých státních orgánů. Prakticky zaměřená publikace je doplněna poznatky z praxe a judikaturou. - Vydání první - ISBN: 978-80-7400-800-9 (brožováno)

Úplné znění zákonů (ÚZ)

29540/1395

Pracovněprávní předpisy. Zaměstnanost : úřady práce, odbory, kolektivní vyjednávání, ochrana zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, inspekce práce : redakční uzávěrka 11.11.2020

Statistika. Demografie. Sociologie

29701

Český statistický úřad

Statistická ročenka České republiky 2020 : Statistical yearbook of the Czech Republic 2020

Praha : Český statistický úřad, 2020, 807 stran : tabulky

Souborný statistický přehled ze všech odvětví národního hospodářství. Důležité údaje jsou doplněny mezinárodním srovnáním 28 zemí EU a porovnáním jednotlivých regionů soudržnosti a krajů ČR. Podchycené údaje jsou rozčleněny do oddílů: Vybrané ukazatele národního hospodářství; Území a podnebí; Životní prostředí; Obyvatelstvo; Národní účty; Finance; Měna a platební bilance; Ceny; Příjmy a výdaje domácností; Trh práce; Zahraniční obchod se zbožím; Organizační struktura národního hospodářství; Zemědělství; Lesnictví; Průmysl; Energetika; Stavebnictví; Obchod, ubytování a stravování; Cestovní ruch; Doprava, informační a komunikační činnosti; Tržní služby; Informační společnost; Věda, výzkum a inovace; Vzdělávání; Zdravotnictví; Sociální zabezpečení; Kultura; Sport; Soudnictví, kriminalita, nehody; Mezinárodní srovnání; Vybrané ukazatele regionů soudržnosti a krajů; Volby. Předkládaná data mapují rok 2019. - 1. vydání - Souběžný anglický text. - ISBN: 978-80-250-3050-9 (vázáno)

Veřejná správa

29696

David Fiedor

Hazard v České republice

Praha : Sociologické nakladatelství (SLON), 2020, 166 stran : ilustrace, mapy

Hlavním cílem knihy je analyzovat základní geografické aspekty hazardních her na území ČR, tj. zaměřit se na jejich rozvoj v čase a prostoru. Kniha je rozdělena do tří nosných částí. Nejprve je představena samotná motivace hráčů k hraní hazardních her a popsány dopady hazardního hraní na jedince a společnost. Dále je zachycen historický vývoj hazardních her s důrazem na území ČR, opomenut však není ani mezinárodní kontext. Nejrozsáhlejší část knihy je věnována samotné prostorové diferenciaci hazardu na území ČR a jeho dopadům na zaměstnanost a veřejné rozpočty. Práce poskytuje komplexní představu o tom, jak se s regulací hazardu vypořádávají jednotlivé obce ČR. - Vydání první - ISBN: 978-80-7419-303-3 (brožováno)

29695

Petr Vymětal

Peníze a politika : financování politických stran a volebních kampaní v České republice

Praha : Sociologické nakladatelství (SLON), 2020, 386 stran : ilustrace

Problematika financování politických stran a volebních kampaní v ČR, a to od počátku 90. let až po současnost. Autorovým cílem je podat systematickou výpověď o financování českých politických stran a politických hnutí a korupčním prostoru, který byl v této oblasti vytvořen v letech 1991-2016. Zaměřil se na popis a analýzu zákonů regulujících tuto oblast a analýzu a komparaci dostupných dat o hospodaření politických stran a hnutí a dat o financování jejich volebních kampaní. Obsah publikace je rozvržen do kapitol: Výzkum politických stran a financování politiky z pohledu teorií; Financování politických stran a kampaní - soukromé či veřejné peníze a jiná dilemata (transparentnost systému, kontrola); Politické strany a politická hnutí a jejich financování v právním systému ČR (právní rámec po roce 1989, volební zákony, počet stran a hnutí, vývoj pravidel pro financování); Financování politických stran a politických hnutí - agregovaná data a jejich analýza (příjmy a výdaje, zadlužení do roku 2016); Financování volebních kampaní v ČR; Nová úprava financování politických stran a hnutí (nedostatky, očekávání, transparentnost). - Vydání první - ISBN: 978-80-7419-289-0 (brožováno)

29700

Martin Kraus

Registr smluv : praktická příručka

Plzeň : Čeněk, 2020, 234 stran

Smysl a účel zákona o registru smluv (zák. č. 340/2015 Sb.) a jeho novel. Klíčové aspekty zveřejňování smluv v registru jsou popsány v kapitolách: Role Ministerstva vnitra a metodické dokumenty k aplikaci zákona; Povinné subjekty; Uveřejňované smlouvy; Forma uzavření smlouvy; Metadata; Výjimky z povinnosti uveřejnění; Způsob a následky uveřejnění; Zrušení smlouvy jako sankce; Veřejnoprávní dopady neuveřejnění smlouvy a kontrola. Praktická příručka obsahuje reálné příklady z praxe a praktické tipy pro zveřejňování smluv. - Přílohy obsahují metodické návody a vzory. - ISBN: 978-80-7380-811-2 (brožováno)

29698

Lucie Balýová

Veřejné zakázky

V Praze : C.H. Beck, 2020, xiv, 175 stran

Praktický pohled do problematiky veřejných zakázek. Úvod nabízí přehled právní úpravy, výčet druhů veřejných zakázek, definice zadavatele a dodavatele a výjimky z působnosti zákona. Následuje popis průběhu jednotlivých zadávacích řízení a souvisejících činností, tj. informační systém o veřejných zakázkách, ochrana proti nesprávnému postupu zadavatele, trestněprávní aspekty veřejných zakázek a povinnost zveřejňování zakázek v registru smluv. Výklad je doplněn praktickými příklady a rozhodovací praxí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Publikace je sestavena podle systematiky zákona o veřejných zakázkách a reflektuje právní úpravu k 1.9.2020. - 2. vydání - ISBN: 978-80-7400-805-4 (brožováno)

Ostatní

29714

Hana Lipovská, Jana Bobošíková

Aby bylo jasno aneb Vráti se Marx a Lenin?

Praha : NF Distribuce, 2020, 159 stran

Autorky komentují proměny české společnosti od roku 1989 do března 2020, tj. do začátku "koronavirového období" a vyjadřují své kritické názory na stav dnešní společnosti, politickou situaci i ekonomický vývoj. Také se zaměřují na následné události okolo pandemie koronaviru na jaře v roce 2020. První kapitola "Dluhy, škrtky, dotace" obsahuje ekonomické texty na téma dotace a regulace, státní dluh apod. V druhé kapitole "Evropa na scestí" jsou komentována vnitrostátní politická témata (např. arogance mocných, fungování soudů a státní správy, rysy omezování demokracie) i vztahy k EU a unijní byrokracii. Další kapitola "Televizní krize po dvaceti letech" komentuje situaci ve veřejnoprávní televizi. Poslední část publikace shrmažďuje názory a reakce řady významných současných osobností, kterým autorky položily otázky týkající se oblasti historie, ekonomie i etiky. - ISBN: 978-80-88200-20-8 (brožováno)

29717

Anne Applebaumová ; překlad Petruška Šustrová

Soumrak demokracie : svůdná přitažlivost autoritářství

Praha : Pavel Dobrovský-Beta, 2020, 190 stran

Autorka se věnuje antidemokratickým trendům, které jsou stále patrnější jak ve východní a západní Evropě, tak i v USA. Vysvětluje, proč se elity v demokratických státech začaly přiklánět k nacionalismu a autoritářství. Na známých příkladech ukazuje příchod nové vlny zastánců "iliberalismu" a popisuje, jak ke změně společenského pořádku tyto lidé využívají konspirační teorie, politickou polarizaci, sociální média, a dokonce i nostalgii. Autoritativní vůdci moderní doby se při svém vládnutí spoléhají na politické spojence, loajální úředníky či mediálně známé osobnosti, které jim pomáhají a podporují jejich vzestup. Následně tyto své spojence vůdci odměňují participací na moci a bohatství. Publikace je rozbohem politických posunů, ke kterým dochází, a zároveň výzvou k cestě nazpět k demokratickým hodnotám. - Vydání první - ISBN: 978-80-7593-289-1 (Pavel Dobrovský-Beta ; vázáno)

Odbor Vnější vztahy a komunikace Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Z toho pro veřejnost:

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcz.cz

Informace pro veřejnost:

<http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/zakladni-informace>

Intranet:

<http://knihovna.mfcz.cz/oknihovne.php>